

Ändrad beskattning av inlösen- och återköpsförfaranden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Författningsförslag	5
1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	5
1.2 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)	7
2 Bakgrund	10
3 Gällande rätt	11
3.1 Skattskyldighet i Sverige	11
3.1.1 Obegränsad skattskyldighet	11
3.1.2 Begränsad skattskyldighet	11
3.2 Värdeöverföring från bolag till aktieägare	12
3.2.1 Allmänt	12
3.2.2 Kontant utdelning	12
3.2.3 Inlösen av aktier	13
3.2.4 Återköp av aktier	14
3.2.5 Inköpsrätter	16
3.2.6 Inlösen och återköp för vissa skattesubjekt och innehav	17
4 Överväganden och förslag	19
4.1 Inlösen och återköp	19
4.1.1 Utdelningsbeskattning vid tilldelning av inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar	19
4.1.2 Anskaffningsutgift	33
4.1.3 Definition av inlösenaktie	35
4.2 Inköpsrätter	35
4.2.1 Utdelningsbeskattning vid tilldelning av inköpsrätter	35
4.2.2 Anskaffningsutgift	39
4.3 Ikraftträdandebestämmelser	40
5 Konsekvensanalys	41
5.1 Syfte och effekter av utebliven ändring	41
5.2 Offentligfinansiella effekter	42
5.2.1 Effekter för utdelningsskattebasen för kupongskatt	42
5.2.2 Effekter för utdelningsskattebasen för inkomstskatt	44
5.2.3 Övriga offentligfinansiella effekter	45
5.3 Effekter för företag och enskilda	45
5.3.1 Antal berörda företag och enskilda	46
5.3.2 Effekter för utdelande bolag	46
5.3.3 Effekter för värdepapperscentralen och godkända förvaltare	47

5.3.4	Effekter för begränsat och obegränsat skattskyldiga personer.....	48
5.4	Konsekvenser för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna.....	49
5.5	Jämställdhet.....	50
5.6	Förslagets förenlighet med EU-rätten	50
5.7	Förslagets konsekvenser i övrigt.....	50
6	Författningskommentar.....	51
6.1	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) 51	
6.2	Förslaget till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)53	

Sammanfattning

Skatteverket föreslår i denna promemoria att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som tilldelas i inlösen- och återköpsförfaranden behandlas som utdelning vid tilldelningen. Förslaget ska gälla både obegränsat och begränsat skattskyldiga personer. Begränsat skattskyldiga personer kan i och med förslaget inte längre undgå kupongskatt genom att avyttra inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. De skattemässiga skillnaderna mellan kontant utdelning, inlösen- och återköpsförfaranden undanröjs därmed.

Inlösen och återköp som sker utan att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter tilldelas omfattas inte av förslagen i denna promemoria.

För att inköpsrätter ska behandlas på samma sätt som inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter, föreslås att även inköpsrätter behandlas som utdelning vid tilldelningen.

Anskaffningsutgiften för sådana inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter som har tilldelats motsvarar det belopp som ska tas upp som utdelning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹

dels att 24 kap. 5 § och 48 kap. 13 § samt rubrik närmast före 48 kap. 13 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 42 kap. 17 a § och 48 kap. 13 a §, och närmast före 42 kap. 17 a § och 48 kap. 13 a § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 kap.

5 §²

I inkomstslaget näringsverksamhet tillämpas bestämmelserna i inkomstslaget kapital om

- utnyttjande av företrädesrätt till teckning av vinstandelslån eller kapitalandelslån i 42 kap. 15 §,
- utdelning av andelar i dotterbolag i 42 kap. 16 §,
- utbetalningar vid minskning av aktiekapital, bunden överkursfond eller reservfond och liknande förfaranden i 42 kap. 17 §,
 - *tilldelning av inlösenaktier och liknande rätter i 42 kap. 17 a §,*
- utskiftning från ideella föreningar i 42 kap. 18 §,
- utskiftning och utbetalning från ekonomiska föreningar i 42 kap. 19–21 §§,
- emission i ekonomiska föreningar i 42 kap. 21 a §,
- utdelning från i utlandet delägarbeskattade juridiska personer och från utländska juridiska personer med lågbeskattade inkomster i 42 kap. 22 §,
- utdelning och utskiftning från dödsbon efter personer som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet i 42 kap. 23 §,
- skattetillgodohavanden i 42 kap. 24 §,
- spel i 42 kap. 25 §, och
- schablonintäkt i 42 kap. 43 §.

42 kap.

Tilldelning av inlösenaktier och liknande rätter

17 a §

Inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar som tilldelas på grund av ett aktieinnehav behandlas som utdelning vid tilldelningen. Med inlösenaktie avses dock inte sådan

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2020:990.

inlösenaktie som erhålls i utbyte mot inlösenrätt under ett inlösenförfarande.

48 kap.

Teckningsrätter, fondaktierätter, Teckningsrätter och fondaktieinlösenrätter och säljrätter

13 §

För teckningsrätter och fondaktierätter, samt inlösenrätter och säljrätter som avses i 2 §, som grundas på aktieinnehav i bolaget, är anskaffningsutgiften noll.

Detsamma gäller teckningsrätter och fondaktierätter som grundas på innehav av en konvertibel eller en liknande rätt till förvärv av aktier i bolaget, om innehavaren vid tilldelningen av aktier likställs med en aktieägare.

Inlösenaktier och liknande rätter

13 a §

För sådana tillgångar som behandlas som utdelning vid tilldelningen enligt 42 kap. 17 a § är anskaffningsutgiften det belopp som ska tas upp som utdelning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Lagen tillämpas första gången på inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar som tilldelas efter den 31 december 2022.

1.2 Förslag till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

Härigenom föreskrivs i fråga om kupongskattelagen (1970:624)¹ att 2 och 27 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

I denna lag förstås med

AIF-förvaltare: juridisk person som är AIF-förvaltare enligt 1 kap. 3 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

avstämningsbolag: aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 1 kap. 10 § aktiebolagslagen (2005:551),

egen aktie: aktie som innehas av bolaget självt,

fondbolag: aktiebolag som driver fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

förvaltningsbolag: ett utländskt företag som förvaltar en värdepappersfond i Sverige,

förvaringsinstitut: ett företag som är förvaringsinstitut enligt 1 kap. 1 § första stycket 15 lagen om värdepappersfonder eller 9 kap. 4, 5 eller 7 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 4 kap. 39 § aktiebolagslagen avsedda dagen för avstämmning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond eller specialfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället,

värdepapperscentral: detsamma som i 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

Med utdelning avses även

1. återbetalning till aktieägarna vid minskning av aktiekapitalet eller reservfonden enligt 20 kap. 1 § första stycket 3 eller 35 § 3 aktiebolagslagen,

2. utskiftning vid bolagets likvidation enligt 25 kap. 38 § aktiebolagslagen,

3. utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag,

4. utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 23 kap. 26 § aktiebolagslagen till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i det övertagande bolaget,

1. återbetalning till aktieägarna vid minskning av aktiekapitalet eller reservfonden enligt 20 kap. 1 § första stycket 3 eller 35 § 3 aktiebolagslagen, *om återbetalning görs utan att inlösenaktier eller inlösenrätter tilldelats,*

3. utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag, *om utbetalning görs utan att säljrätter tilldelats,*

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996.

² Senaste lydelse 2016:52.

5. utbetalning av fusionsvederlag till andelsägare enligt 8 kap. 14 § lagen om värdepappersfonder eller 12 kap. 16 § lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder till den del vederlaget utgörs av annat än andelar i den övertagande fonden, och

6. utbetalning av delningsvederlag till aktieägare enligt 24 kap. 28 § aktiebolagslagen som avser

a) delning enligt 24 kap. 1 § andra stycket 1 samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i de övertagande bolagen, eller

b) delning enligt 24 kap. 1 § andra stycket 2 samma lag till den del vederlaget utgörs av annat än ersättning som enligt 42 kap. 16 b § inkomstskattelagen (1999:1229) inte ska tas upp.

27 §³

Har i annat fall än som avses i 9 eller 16 § kupongskatt innehållits för någon som inte varit skattskyldig eller har kupongskatt innehållits med högre belopp än vad som ska betalas enligt avtal för undvikande av dubbelbeskattning, har den utdelningsberättigade rätt till återbetalning av vad som innehållits för mycket.

Rätt till återbetalning föreligger även

– om aktie förlorat sitt värde till följd av att bolaget upplösts genom likvidation inom två år efter det att sådan utbetalning som avses i 2 § andra stycket 2 blivit tillgänglig för lyftning,

– vid återbetalning till aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551) i samband med minskning av aktiekapitalet som genomförts med indragning av aktier, och

– vid återbetalning till aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551) i samband med minskning av aktiekapitalet som genomförts med indragning av aktier, *om återbetalning görs utan att inlösenaktier eller inlösenrätter tilldelats*, och

– vid utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag.

– vid utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag, *om utbetalning görs utan att säljrätter tilldelats*.

Underlaget för kupongskatten ska i de fall som avses i andra stycket beräknas på ett belopp som svarar mot skillnaden mellan utbetalningen till aktieägaren och dennes anskaffningskostnad för aktierna. Har aktierna förvärvats som fusionsvederlag eller delningsvederlag ska som anskaffningskostnad för aktierna anses den anskaffningskostnad som aktieägaren hade för aktierna i det överlåtande aktiebolaget. För marknadsnoterade aktier får anskaffningskostnaden i stället bestämmas till 20 procent av utbetalningen.

Ansökan om återbetalning ska göras skriftligen hos Skatteverket senast vid utgången av femte kalenderåret efter utdelningstillfället.

Tillsammans med ansökan ska det lämnas ett intyg eller annan utredning om att kupongskatt innehållits för sökanden liksom utredning som styrker att sökanden inte är skattskyldig.

Beslut rörande återbetalning får anstå intill dess fråga om skattskyldighet för utdelningen enligt inkomstskattelagen (1999:1229) slutligen prövats.

³ Senaste lydelse 2011:1246.

Föreligger de förutsättningar för återbetalning som anges i första stycket först sedan förvaltningsrätt, kammarrätt eller Högsta förvaltningsdomstolen meddelat beslut angående utdelningsbeloppet eller efter det att utdelningsberättigad efterbeskattats för detsamma, kan ansökan om återbetalning göras hos Skatteverket senast inom ett år efter det beslutet meddelades eller efterbeskattningen skedde.

Är den som har rätt till återbetalning av kupongskatt skyldig att betala skatt enligt denna lag eller skatteförfarandelagen (2011:1244), gäller 64 kap. samt 71 kap. 2 § första stycket och 3 § skatteförfarandelagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Lagen tillämpas första gången på inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som tilldelas efter den 31 december 2022.

2 Bakgrund

Skatteverkets uppfattning är att skattesystemet så långt som möjligt ska vara handlingsneutralt, dvs. skatteeffekten ska inte vara en parameter när enskilda eller bolag väljer mellan två i övrigt likvärdiga alternativ.

Ett aktiebolag kan föra över värden till aktieägarna på olika sätt. Detta kan bl.a. ske genom kontant utdelning, inlösen av aktier och återköp av aktier.

Till skillnad från kontant utdelning hanteras inlösen- och återköpsförfaranden skattemässigt inom kapitalvinstsystemet för obegränsat skattskyldiga personer. För begränsat skattskyldiga personer anses inlösen och återköp motsvara utdelning som blir föremål för kupongskatt. Den skattskyldige har rätt till återbetalning av den skatt som belöper på omkostnadsbeloppet, vilket innebär att beskattningen i praktiken motsvarar en kapitalvinstbeskattning. Det finns dock möjlighet för begränsat skattskyldiga personer att helt undgå beskattning i Sverige genom att avyttra inlösenaktier, inlösenrätter eller säljrätter, som tilldelas aktieägaren i ett inlösen- och återköpsförfarande. Beskattningen av aktieägarna, framförallt om aktieägarna är begränsat skattskyldiga personer, skiljer sig därmed beroende på vilket sätt bolaget väljer att föra över värden till aktieägarna. Skatteverket har uppmärksammat att det i vissa fall synes vara dessa skillnader i beskattningen som ligger bakom valet av att använda sig av inlösen och återköp.

Mot denna bakgrund finns det skäl att undersöka om det är möjligt att undanröja skillnaderna i beskattning mellan kontant utdelning, inlösen- och återköpsförfaranden och göra beskattningen mer likvärdig.

Om förändring i beskattningen föreslås finns det anledning att även se över beskattningen av förfarandet med inköpsrätter, så att den överensstämmer med beskattningen av inlösen- och återköpsförfaranden.

3 Gällande rätt

3.1 Skattskyldighet i Sverige

3.1.1 Obegränsad skattskyldighet

En fysisk person som är bosatt eller som stadigvarande vistas i Sverige är obegränsat skattskyldig enligt 3 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Detsamma gäller den som har väsentlig anknytning till Sverige. Obegränsad skattskyldighet på grund av väsentlig anknytning kan bara komma i fråga för person som tidigare har varit bosatt i Sverige. Svenska juridiska personer är också obegränsat skattskyldiga i Sverige, 6 kap. 3 § IL. Bedömningen av om en juridisk person är svensk eller utländsk görs normalt utifrån formella kriterier. En juridisk person som är registrerad i det svenska registret för en viss associationsform, t.ex. i Bolagsverkets register över svenska aktiebolag, är en svensk juridisk person.

Obegränsad skattskyldighet innebär att den skattskyldige är skattskyldig för alla sina inkomster från Sverige och utlandet, se 3 kap. 8 § och 6 kap. 4 § IL. Det finns dock vissa undantag från skattskyldigheten såväl i intern rätt som i skatteavtal.

En obegränsat skattskyldig fysisk person ska ta upp kapitalvinster och utdelning i inkomstlaget kapital, 42 kap. 1 § IL, och en obegränsat skattskyldig juridisk person ska ta upp kapitalvinster och utdelning på andel som inte är näringsbetingad i inkomstlaget näringsverksamhet, 15 kap. 1 § IL.

3.1.2 Begränsad skattskyldighet

En fysisk person som inte är obegränsat skattskyldig är begränsat skattskyldig i Sverige, 3 kap. 17 § IL. Utländska juridiska personer är också begränsat skattskyldiga i Sverige, 6 kap. 7 § IL. Begränsad skattskyldighet innebär att endast vissa inkomster som har anknytning till Sverige beskattas här. Den som är begränsat skattskyldig beskattas enligt lagen (1991:586) om inkomstskatt för utomlands bosatta, lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl., kupongskattelagen (1970:624), förkortad KupL, och inkomstskattelagen.

Sveriges beskattningsrätt av kapitalvinster som uppkommer i Sverige för begränsat skattskyldiga personer är begränsad. Skattskyldighet föreligger endast för inkomster som har uppkommit i Sverige och som är särskilt angivna i inkomstskattelagen. En begränsat skattskyldig fysisk person kan beskattas enligt inkomstskattelagen för en avyttring av bl.a. delägarrätt om personen varit bosatt eller stadigvarande vistats i Sverige under det år när avyttringen sker eller vid något tillfälle under de tio föregående åren, den s.k. tioårsregeln, 3 kap. 19 § IL. Sveriges rätt att beskatta enligt tioårsregeln begränsas genom att många skatteavtal ger hemviststaten exklusiv beskattningsrätt för kapitalvinst på aktier. Begränsat skattskyldiga juridiska personers skattskyldighet enligt inkomstskattelagen begränsas till de inkomster som anges i 6 kap. 11 § IL. Kapitalvinster kommer därför i många fall inte att träffas av svensk beskattning. I de fall begränsat skattskyldiga personer beskattas för kapitalvinst är skattesatsen densamma som för obegränsat skattskyldiga personer.

3.2 Värdeöverföring från bolag till aktieägare

3.2.1 Allmänt

Det finns olika sätt på vilket aktiebolag kan föra över värden till sina aktieägare. Detta kan bl.a. ske genom kontant utdelning, inlösen av aktier och återköp av aktier. Det går även att genom utdelning av inköpsrätter överföra ett värde från bolag till aktieägare. Nedan redogörs för innebörden av dessa värdeöverföringar samt hur de behandlas skattemässigt för obegränsat och begränsat skattskyldiga personer. Den skattemässiga behandlingen av vissa subjekt och innehav behandlas särskilt i avsnitt 3.2.6.

3.2.2 Kontant utdelning

Innebörd

Med kontant utdelning avses främst sådan vinstutdelning som regleras i 18 kap. aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL, och som redovisas öppet i aktiebolagets räkenskaper.

Vinstutdelning beslutas av bolagsstämman, 18 kap. 1 § ABL, och måste göras inom de ramar som uppställs för en tillåten värdeöverföring i 17 kap. ABL. I avstämningsbolag är det den som på avstämningsdagen är införd i aktieboken och antecknad i avstämningsregistret som antas vara behörig att ta emot vinstutdelning, 4 kap. 39 § ABL. För övriga bolag, dvs. kupongbolag, är det den som visar upp eller avlämnar kupong, aktiebrev eller något annat särskilt bevis som har getts ut av bolaget, som antas vara behörig att ta emot utdelning, 4 kap. 38 § ABL. I avstämningsbolag ska beslutad utdelning betalas ut genast efter avstämningsdagen och i kupongbolag ska utdelning betalas ut vid den tidpunkt som bolagsstämman beslutar, 18 kap. 13 § ABL.

Beskattning

Obegränsat skattskyldiga personer

Fysiska personer som är obegränsat skattskyldiga ska ta upp utdelningar i inkomstslaget kapital, 42 kap. 1 § IL. Skatten på kapitalinkomster är på 30 procent, 65 kap. 7 § IL. Utdelning på andelar i onoterade företag tas i normalfallet upp till fem sjättedelar i inkomstslaget kapital, 42 kap. 15 a § IL. Är andelarna i stället kvalificerade ska utdelning tas upp i tjänst och kapital i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. IL, varvid utdelning upp till gränsbeloppet tas upp till två tredjedelar i inkomstslaget kapital. Juridiska personer ska som huvudregel ta upp mottagen utdelning på delägarätter som inte är näringsbetingade i inkomstslaget näringsverksamhet, 15 kap. 1 § IL. För juridiska personer är den statliga inkomstskatten 20,6 procent (år 2021) av den beskattningsbara inkomsten, 65 kap. 10 § IL.

Begränsat skattskyldiga personer

Personer som är begränsat skattskyldiga ska som utgångspunkt betala kupongskatt enligt kupongskattelagen på utdelning från svenska aktiebolag. Kupongskatt är en definitiv källskatt på 30 procent som för avstämningsbolag innehålls och betalas in till staten av den värdepapperscentral eller den godkända förvaltare som betalar ut utdelningen. För kupongbolag ska kupongskatt innehållas och betalas in till staten av det utdelande bolaget. Om det av tillämpligt skatteavtal följer att Sverige endast får ta ut källskatt med en lägre procentsats, medger Skatteverket i vissa fall att även

kupongskatt avseende utdelning från kupongbolag får innehållas med den lägre procentsatsen (direktnedsättning).

3.2.3 Inlösen av aktier

Innebörd

Som tillåten värdeöverföring räknas minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, 17 kap. 2 § 3 ABL. Återbetalning till aktieägarna genom att aktier dras in (inlösen) regleras i 20 kap. 9 § ABL. Inlösen av aktier kan ske på flera olika sätt.

Ett av de vanligaste sätten är att aktiebolaget, efter beslut på årsstämman, genomför en aktiesplit med obligatorisk inlösen. Varje aktie delas då upp i två eller flera aktier. Vanligast är en 2:1 aktiesplit, som innebär att varje aktie delas upp i en ordinarie aktie och en inlösenaktie. Inlösenaktierna löses sedan in vid ett visst förutbestämt datum till ett visst förutbestämt pris. Inlösen av inlösenaktier är i regel obligatorisk, vilket innebär att de aktieägare som inte vill delta i förfarandet måste avyttra sina inlösenaktier innan inlösendagen. Den ersättning som erhålls vid inlösen kallas inlösenbelopp och är bestämd redan vid tilldelningen av inlösenaktien. I normalfallet utgörs inlösenbeloppet av kontanta medel, men i vissa fall kan ersättningen också lämnas i form av värdepapper. Inlösenförfarandet påverkar i normalfallet inte den ursprungliga aktiestocken i bolaget, eftersom det endast är inlösenaktierna som löses in.

Ett annat sätt som inlösen av aktier kan ske på är genom att bolaget tilldelar aktieägare inlösenrätter. Vid tilldelning av inlösenrätter måste varje aktieägare anmäla att de vill använda sina inlösenrätter för att lösa in aktier eller sälja dem på marknaden innan inlösendagen. Till skillnad från aktiesplit med obligatorisk inlösen måste aktieägaren själv agera i dessa fall. Om aktieägaren förhåller sig helt passiv förfaller inlösenrätterna utan ersättning. Tekniskt brukar inlösenrätterna och de aktier som är anmälda för inlösen ersättas av inlösenaktier när perioden för handel med inlösenrätter är över. I vissa fall sker även handel med dessa inlösenaktier. Efter en angiven tidsperiod försvinner inlösenaktierna automatiskt och ersätts med den utlovade ersättningen. Dessa inlösenaktier ska inte förväxlas med de inlösenaktier som tilldelas aktieägarna vid en aktiesplit med obligatorisk inlösen som beskrivits ovan. Inlösen av aktier som sker genom att en inlösenrätt utnyttjas påverkar aktiestocken, eftersom det är befintliga aktier som löses in.

Beskattning

Obegränsat skattskyldiga personer

En aktieägare som är obegränsat skattskyldig beskattas inte när inlösenaktier och inlösenrätter tilldelas aktieägaren, utan beskattning sker först när aktieägaren utnyttjar eller avyttrar dessa aktier och rätter. Aktieägaren utnyttjar sina inlösenaktier och inlösenrätter genom att de används för inlösen av ursprungliga aktier eller inlösen av inlösenaktier. Utbetalningen från bolaget vid utnyttjandet av inlösenaktier och inlösenrätter och ersättning vid avyttring av dessa aktier och rätter ska hanteras inom kapitalvinstsystemet (RÅ 1997 ref. 43 I och II).

När det gäller inlösen av kvalificerade andelar i ett fåmansföretag så ska utbetalningen dock inte beskattas som kapitalvinst. I stället ska vinsten vid inlösen behandlas som utdelning, 57 kap. 2 § första stycket andra meningen II. Utdelningen tas sedan upp i inkomstslagen tjänst och kapital.

Vid inlösen av inlösenrätter är det ursprungliga aktier som löses in. Kapitalvinsten ska därmed beräknas som skillnaden mellan utbetalningen som erhålls från bolaget och anskaffningsutgiften på de befintliga aktier som löses in. Vid avyttring av inlösenrätten ska kapitalvinsten beräknas som skillnaden mellan ersättningen och anskaffningsutgiften för inlösenrätten. Anskaffningsutgiften för inlösenrätter vid tilldelningen är dock noll, 48 kap. 13 § IL, vilket innebär att hela ersättningen för rätterna ska tas upp till beskattning om de avyttras. Om inlösenrätter förvärvats ska utgiften för rätterna räknas in i anskaffningsutgiften för de underliggande aktierna när dessa avyttras genom att inlösenrätten utnyttjas, 44 kap. 19 § IL.

Vid inlösen av inlösenaktier är det inte ursprungliga aktier, utan inlösenaktier, som ska lösas in. Kapitalvinsten ska därmed beräknas som skillnaden mellan utbetalningen som erhålls från bolaget och anskaffningsutgiften för inlösenaktierna. För att få fram anskaffningsutgiften på inlösenaktierna ska anskaffningsutgiften för de ursprungliga aktierna fördelas mellan kvarvarande aktier och inlösenaktier med utgångspunkt i marknadsvärdena vid avskiljandet av inlösenaktierna, RÅ 1997 ref 43 I. Vid avyttring av inlösenaktien ska kapitalvinsten beräknas som skillnaden mellan ersättningen för inlösenaktien och den framräknade anskaffningsutgiften. Skatteverket utfärdar allmänna råd där den fördelade anskaffningsutgiften för inlösenaktier framgår.

Begränsat skattskyldiga personer

Inte heller för begränsat skattskyldiga personer ska inlösenaktier eller inlösenrätter beskattas vid tilldelningstidpunkten. Beskattning i form av kupongskatt enligt kupongskattelagen sker i stället först när inlösenaktier och inlösenrätter utnyttjas för inlösen, 2 § andra stycket 1 KupL. Utbetalningar vid inlösen ska behandlas som utdelning för begränsat skattskyldiga personer, trots att inlösen hanteras inom kapitalvinstsystemet för obegränsat skattskyldiga personer. För att beskattningen för begränsat skattskyldiga personer ska motsvara beskattningen för obegränsat skattskyldiga personer infördes år 2005 bestämmelser i kupongskattelagen som innebär att begränsat skattskyldiga personer som har beskattats för utbetalning vid inlösen har möjlighet till återbetalning av den skatt som belöper på omkostnadsbeloppet (prop. 2004/05:146 s 13 f.). Dessa bestämmelser återfinns i 27 § andra stycket andra strecksatsen KupL. Skatteverket har meddelat ställningstagande om att den som ska hålla inne kupongskatt i vissa fall får beakta omkostnadsbeloppet redan vid utbetalningen (Skatteverket, dnr 202 180706-19/111, 2019-05-13).

Om inlösenaktier eller inlösenrätter avyttras innan inlösen utgår inte någon kupongskatt eftersom ersättningen inte är utdelning enligt kupongskattelagen. Ersättningen ska behandlas som kapitalvinst. Eftersom Sveriges beskattningsrätt över kapitalvinster hos begränsat skattskyldiga personer är begränsad, blir ersättningen vid avyttring av inlösenaktier och inlösenrätter oftast inte föremål för beskattning i Sverige.

3.2.4 Återköp av aktier

Innebörd

År 2000 infördes bestämmelser som gjorde det möjligt för svenska aktiebolag att köpa egna aktier (prop. 1999/2000:34). Av 17 kap. 2 § 2 ABL framgår att förvärv av egna aktier är en tillåten form av värdeöverföring. Sådana förvärv får göras efter

beslut av bolagsstämman. Utrymmet för onoterade aktiebolag att förvärva egna aktier är starkt begränsat och får endast ske i rena undantagsfall, 19 kap. 5 § ABL. Ett sådant förvärv är inte heller en värdeöverföring i lagens mening, 17 kap. 1 § första stycket 2 ABL. För publika aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad är möjligheten till återköp av aktier större. Det finns dock en begränsning som innebär att högst tio procent av den egna aktiestocken får förvärfas, 19 kap. 15 § ABL. Vid ett återköp av aktier kan bolaget välja att antingen makulera aktierna eller behålla dem och så småningom överlåta aktierna.

Förvärv av egna aktier kan för publika bolag ske i princip på två sätt: dels genom ett förvärvserbjudande riktat antingen till samtliga aktieägare eller till samtliga innehavare av visst aktieslag, dels genom köp över börsen, 19 kap. 14 § ABL. Återköp genom förvärvserbjudande går till så att aktieägarna får en s.k. sälj rätt för varje aktie de innehar. Dessa rätter kan även kallas för återköpsrätt eller specialrätt, men nedan används endast begreppet sälj rätt. Det krävs ett visst antal säljrätter för att få en aktie återköpt. För de aktieägare som inte vill delta i återköpet är det möjligt att avyttra säljrätterna. Återköp över börsen sker som en vanlig transaktion på aktiemarknaden. Aktieägaren som avyttrar sina aktier har vid sådana förvärv ingen vetskap om vem som förvärvar aktierna.

Beskattning

Obegränsat skattskyldiga personer

Eftersom återköp har systematiska likheter med inlösen ansågs det vid införandet lämpligt att utbetalningar vid återköp hanterades på samma sätt som vid inlösen (prop. 1999/2000:38 s. 24 ff.). Återköp av aktier hanteras därför inom kapitalvinstsystemet.

Aktieägaren beskattas inte vid tilldelningen av säljrätter. Beskattning sker först när aktieägaren utnyttjar eller avyttrar sina säljrätter. Aktieägaren utnyttjar sina säljrätter när de används för återköp. Utbetalning från bolaget vid återköp och ersättning vid avyttring av rätterna ska hanteras inom kapitalvinstsystemet. Detta följer av allmänna bestämmelser om kapitalvinstbeskattning. Det har således ingen särskild skattemässig betydelse att ett bolag förvärvar just sina egna aktier. Beskattningen är densamma oavsett om återköpet sker över börsen eller genom förvärvserbjudande. När det gäller återköp av kvalificerade andelar i ett fåmansföretag så ska utbetalningen vid återköpet dock inte beskattas som kapitalvinst. I stället ska vinsten vid återköp behandlas som utdelning, 57 kap. 2 § första stycket andra meningen IL. Utdelningen tas sedan upp i inkomstlagen tjänst och kapital.

Vid återköp ska kapitalvinsten beräknas som skillnaden mellan utbetalningen som erhålls från bolaget och anskaffningsutgiften på de aktier som återköps av bolaget. Vid avyttring av säljrätten ska kapitalvinsten beräknas som skillnaden mellan ersättningen för säljrätten och anskaffningsutgiften för rätten. Anskaffningsutgiften för säljrätter som tilldelats är noll, 48 kap. 13 § IL, vilket innebär att hela ersättningen för rätterna ska tas upp till beskattning om de avyttras. Om säljrätter förvärvats ska utgiften för rätterna räknas in i anskaffningsutgiften för de underliggande aktierna när dessa avyttras genom att säljrätten utnyttjas, 44 kap. 19 § IL.

Begränsat skattskyldiga personer

Vid återköp genom förvärvserbjudanden tilldelas aktieägarna säljrätter. Säljrätter beskattas inte vid tilldelningstidpunkten. I stället beskattas utbetalningarna från bolaget när den skattskyldige utnyttjar säljrätterna. Sådana utbetalningar beskattas som utdelning för begränsat skattskyldiga personer enligt 2 § andra stycket 3 KupL. Kupongskatt ska då tas ut enligt kupongskattelagen.

På samma sätt som vid inlösen behandlas utbetalningar vid återköp genom förvärvserbjudande som utdelning för begränsat skattskyldiga personer, trots att återköp hanteras inom kapitalvinstsystemet för obegränsat skattskyldiga personer. För att beskattningen för begränsat skattskyldiga personer ska motsvara beskattningen för obegränsat skattskyldiga personer, infördes år 2005 bestämmelser i kupongskattelagen som innebär att begränsat skattskyldiga personer som har beskattats för utbetalningen vid återköp har möjlighet till återbetalning av den skatt som belöper på omkostnadsbeloppet (prop. 2004/05:146 s 13 f.), 27 § andra stycket tredje strecksatsen KupL.

Om säljrätter avyttras i stället för att bolaget återköper aktierna utgår ingen kupongskatt eftersom ersättningen inte är utdelning enligt kupongskattelagen. Ersättningen ska behandlas som kapitalvinst enligt inkomstskattelagen. Eftersom Sveriges beskattningsrätt över kapitalvinster hos begränsat skattskyldiga personer är begränsad, blir ersättningen som erhålls när säljrätter avyttras oftast inte föremål för beskattning i Sverige.

Ett återköp som sker över börsen behandlas skattemässigt annorlunda än ett återköp som sker genom ett förvärvserbjudande. Vid återköp över börsen finns det ingen säljrätt som kan utnyttjas eller avyttras. Återköp över börsen anses utgöra en avyttring som ska hanteras inom kapitalvinstsystemet. Utbetalningen omfattas därmed inte av kupongskattelagen utan ska beskattas som kapitalvinst enligt inkomstskattelagen. Anledningen till den annorlunda hanteringen av återköp över börsen är att det inte ansetts praktiskt möjligt att ta ut kupongskatt i dessa fall, eftersom varken säljare och köpare har kännedom om vem som är motpart i transaktionen. Inte heller värdepapperscentral eller godkänd förvaltare har fullständiga uppgifter om de inblandade parterna, varför det inte är möjligt för dessa att innehålla kupongskatt. När det gällde kupongskatten ansågs fiskala skäl kräva att skatt togs ut i de fall det var praktiskt möjligt (prop. 1999/2000:38 s. 33), vilket innebar att kupongskatt skulle tas ut vid återköp genom förvärvserbjudanden. Av samma anledning som vid avyttring av säljrätter, blir det vanligtvis inte heller vid återköp över börsen någon kapitalvinstbeskattning i Sverige.

3.2.5 Inköpsrätter

Innebörd

Om ett aktiebolag vill föra över annan egendom till aktieägarna kan bolaget dela ut inköpsrätter. En inköpsrätt ger innehavaren rätt att till ett visst pris, vid ett visst tillfälle, köpa exempelvis aktier i ett dotterbolag. För närvarande är det relativt ovanligt med utdelning av inköpsrätter.

Beskattning

Obegränsat skattskyldiga personer

En inköpsrätt likställs med en köpoption och beskattas därför efter samma principer som en option. Om en aktieägare tilldelas inköpsrätter från ett bolag,

antingen gratis eller genom att köpa dem till ett pris som understiger marknadsvärdet, innebär det att utdelning anses ha skett (se t.ex. R78 1:67 och RÅ 1968 ref. 4). Vid tilldelningen av inköpsrätter sker ingen beskattning. Utdelningen beskattas först när rätten utnyttjas eller avyttras. Inköpsrätter utnyttjas när aktieägaren använder rätterna för att förvärva exempelvis aktier i ett dotterbolag. Eftersom en inköpsrätt likställs med en option, så omfattas en inköpsrätt av det som anges i 44 kap. 10 § IL. Där framgår att ett utnyttjande av en option inte ska anses som en avyttring, vilket innebär att någon kapitalvinstbeskattning inte ska ske när inköpsrätten utnyttjas.

Utdelningen som ska tas upp vid utnyttjandet av inköpsrätten ska beräknas till inköpsrättens noterade värde vid tidpunkten för utnyttjandet. Värdet är i regel skillnaden mellan marknadsvärdet på de förvärvade aktierna och det pris som innehavaren av inköpsrätten får betala. Det beskattade värdet ska öka omkostnadsbeloppet för de förvärvade aktierna, 44 kap. 20 § IL.

Om inköpsrätten i stället avyttras under innehavstiden är det försäljningsintäkten som ska tas upp som utdelning, efter avdrag för försäljningskostnaden.

Begränsat skattskyldiga personer

På samma sätt som för obegränsat skattskyldiga personer, ska begränsat skattskyldiga personer inte beskattas vid tilldelning av inköpsrätter, utan endast vid utnyttjande eller vid avyttring av inköpsrätterna. Utdelningen ska beräknas på samma sätt som för obegränsat skattskyldiga personer. Om inköpsrätten utnyttjas innebär det att inköpsrättens noterade värde ska anses utgöra utdelning och om inköpsrätten avyttras ska försäljningsintäkten anses utgöra utdelning. Kupongskatt ska tas ut enligt 1 § första stycket KupL.

3.2.6 Inlösen och återköp för vissa skattesubjekt och innehav

Det finns skattesubjekt och innehav som omfattas av särskilda beskattningsregler. Detta gör att inlösen och återköp skattemässigt behandlas på annat sätt än vad som angetts för ovan. Nedan redogörs kortfattat för några sådana skattesubjekt och innehav.

Innehavare av s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretag

57 kap. IL innehåller särskilda bestämmelser för innehav av kvalificerade andelar i fåmansföretag. Av 57 kap. 2 § första stycket andra meningen IL framgår att vinst vid minskning av aktiekapitalet med indragning av kvalificerade aktier, dvs. inlösen, och vinst vid överlåtelse till ett aktiebolag av dess egna aktier, dvs. återköp, behandlas som utdelning.

Vid ett inlösenförfarande med en kvalificerad inlösenaktie ska fördelning ske av en andels gränsbelopp mellan andelen och inlösenaktien på motsvarande sätt som sker av andelens omkostnadsbelopp, se Skatteverkets ställningstagande den 24 juni 2010, dnr 131 452892-10/111.

Investmentföretag

Med investmentföretag avses enligt 39 kap. 15 § IL ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller liknande tillgångar, vars uppgift väsentligen är att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda andelsägarna riskfördelning, och som ett stort antal fysiska personer äger andelar i.

Av 39 kap. 14 § första stycket 1 IL framgår att investmentföretag inte ska ta upp kapitalvinster på delägarätter och inte göra avdrag för kapitalförluster på delägarätter. I stället ska ett investmentföretag schablonbeskattas med 1,5 procent av värdet på delägarätter vid ingången av beskattningsåret. I underlaget ingår inte egna aktier eller instrument vars underliggande tillgångar består av egna aktier i investmentföretaget. I underlaget för schablonbeskattning ingår inte heller andelar, som om investmentföretaget hade varit ett vanligt företag, hade varit näringsbetingade, 39 kap. 14 § första stycket 2 IL. Detta innebär att investmentföretag som är aktieägare i ett inlösen- eller återköpsförfarande inte behöver ta upp en eventuell kapitalvinst till beskattning. Investmentföretag ska däremot ta upp utdelning till beskattning.

Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund

Oinskränkt skattskyldiga stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund beskattas på samma sätt som andra juridiska personer. Stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som är inskränkt skattskyldiga (allmännyttiga) är däremot inte skattskyldiga för kapitalinkomster, vilket innebär att varken utdelning eller kapitalvinster ska tas upp till beskattning. Inlösen och återköp ska därmed inte tas upp till beskattning av inskränkt skattskyldiga stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som deltar i ett inlösen- eller återköpsförfarande.

För att stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund ska vara inskränkt skattskyldiga måste de uppfylla vissa krav. Ett av kraven, det s.k. fullföljdskravet, innebär att stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund under beskattningsåret i skälig omfattning ska använda sina intäkter för ett eller flera allmännyttiga ändamål, 7 kap. 6 § IL. Med skälig omfattning avses att 75–80 procent av stiftelsens avkastning ska användas för allmännyttigt ändamål. Kapitalvinster utgör inte sådana intäkter som måste användas till allmännyttiga ändamål, men däremot utdelning. Detta innebär att om en inskränkt skattskyldig stiftelse, ideell förening eller registrerat trossamfund deltar i ett inlösen- eller återköpsförfarande, så ska utbetalningen eller ersättningen som den erhåller inte utgöra sådan intäkt som måste användas till allmännyttiga ändamål. Nyttjandet av inlösenrätter beskattas inte hos dessa eftersom det är fråga om en kapitalvinst.

4 Överväganden och förslag

4.1 Inlösen och återköp

4.1.1 Utdelningsbeskattning vid tilldelning av inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar

Förslag: Inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar som tilldelas på grund av ett aktieinnehav behandlas som utdelning vid tilldelningen. Begränsat skattskyldiga personer som tilldelas sådana aktier och rätter har inte rätt till återbetalning av den skatt som belöper på anskaffningsutgiften.

Skälen för förslaget

Bakgrund

Kontant utdelning, inlösen av aktier och återköp av aktier är alla värdeöverföringar som aktiebolag får göra till sina aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. Trots att alla dessa tre förfaranden kan användas när värden ska föras över från bolag till aktieägare, är det bara kontant utdelning som beskattas som utdelning. Inlösen och återköp beskattas i stället som en avyttring som ska hanteras inom kapitalvinstsystemet (RÅ 1997 ref. 43 I och II samt prop. 1999/2000:38 s. 24 ff.).

Inlösen och återköp kan vara lämpliga förfaranden för att hantera temporära ökningarna i kassaflödet. Eftersom de allra flesta bolag eftersträvar en långsiktig och stabil utdelningspolitik, vill bolagen ogärna ändra sin utdelningsnivå trots variationer i intjäningsförmågan. Ett annat skäl till att använda återköpsmöjligheten är att den kan erbjuda en bättre anpassning till aktieägarnas preferenser än vad utdelning gör (SOU 1997:22 s. 248). Inlösen och återköp kan alltså vara bra alternativ till kontant utdelning när värden ska föras över från bolag till aktieägare. Det som i många fall ligger bakom valet av att använda ett inlösen- eller återköpsförfarande i stället för kontant utdelning synes dock vara skattemässiga överväganden. Dessa förfaranden används för att föra över värden från bolag till aktieägare, främst i bolag där det finns ett stort utländskt ägande eller där ägarna är investmentföretag.⁴ Det utländska ägandet är stort i många bolag. Ungefär 40 procent av aktierna på den svenska aktiemarknaden innehas av utländska investerare.⁵

Inlösen och återköp kan ske på olika sätt, men i normalfallet tilldelas aktieägarna inlösenaktier eller inlösenrätter vid inlösen och säljrätter vid återköp, vilka tillsammans benämns som rätter i det som följer om inget annat anges. Aktieägare som önskar delta i inlösen- eller återköpsförfarandet utnyttjar inlösenrätter eller säljrätter genom att låta bolaget lösa in eller återköpa aktieägarens ursprungliga aktier. När det gäller inlösenaktier är det dessa som löses in. De aktieägare som inte önskar delta i detta förfarande kan i stället avyttra rätter.

Både utnyttjande och avyttring av rätter i ett inlösen- och återköpsförfarande behandlas i dag som en avyttring hos en obegränsat skattskyldig person, vilket

⁴ Uppsats Compulsory Share Redemptions: The role of investor clienteles, Adri De Ridder, Uppsala Universitet, och Lawrence Kryzanowski, John Molson School of Business, Concordia University, år 2014.

⁵ Statistiska Centralbyrån, 4/3 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/finansmarknad/aktieagarstatistik/aktieagarstatistik/pong/tabell-och-diagram/agarandelar-av-aktier-i-bolag-noterade-pa-svensk-marknadsplats/> [hämtad 2021-06-02].

innebär att utnyttjandet och avyttringen ska hanteras inom kapitalvinstsystemet. Att inlösen och återköp ska hanteras inom kapitalvinstsystemet innebär för de flesta obegränsat skattskyldiga personer visserligen ingen skillnad i skattesats jämfört med om utdelningsbeskattning skulle ske, men vid beräkning av en kapitalvinst ska avdrag göras för omkostnadsbeloppet. En kapitalvinst kan också kvittas mot en kapitalförlust, vilket inte är möjligt vid utdelning. Ur skattesynpunkt kan det således i vissa fall vara mer fördelaktigt för en obegränsat skattskyldig person med inlösen och återköp än kontant utdelning, eftersom den effektiva skattesatsen kan bli lägre.

Från ett skatteperspektiv är det dock mest fördelaktigt med inlösen- och återköpsförfaranden för begränsat skattskyldiga personer, eftersom dessa helt kan undgå beskattning i Sverige vid ett inlösen- och återköpsförfarande genom att avyttra rätter innan de går till inlösen eller återköp. Anledningen till att beskattning inte kan ske i Sverige i dessa fall är att vinsten vid avyttring av rätter anses utgöra en kapitalvinst. En kapitalvinst hos begränsat skattskyldiga personer utgör i normalfallet inte sådan inkomst som Sverige har beskattningsrätt över, eftersom Sveriges rätt att beskatta enligt tioårsregeln i 3 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, begränsas genom många skatteavtal. Att inlösen och återköp är ett skattemässigt mer fördelaktigt sätt att lämna utdelning på än vanlig kontant utdelning när det gäller utländska investerare, givet att de avyttrar rätterna på marknaden i stället för att låta dem gå till inlösen eller återköp, framgår bl.a. av vissa bankers webbplatser samt av den information som lämnas till aktieägarna av bolag inför ett inlösenförfarande.

Det kan i sammanhanget noteras att även för investmentföretag är inlösen och återköp att föredra jämfört med att erhålla kontant utdelning. Eftersom kapitalvinster på delägarätter inte ska tas upp till beskattning hos dessa företag, som i stället schablonbeskattas enligt 39 kap. 14 § IL, sker ingen beskattning när rätter utnyttjas eller avyttras.

Inlösenförfaranden med inlösenaktier är relativt vanligt förekommande i svenska bolag. I marknadsnoterade bolag genomfördes sådana inlösenförfaranden 12 gånger under såväl år 2018 som 2019. Under år 2020 genomfördes 10 inlösenförfaranden med inlösenaktier där Skatteverket utfärdat allmänna råd. Det finns i dag marknadsnoterade bolag som har genomfört en sådan inlösen i princip varje år sedan år 2008. Storleken på de belopp som utbetalas genom inlösenförfarandet varierar, men ofta avser det mycket stora belopp. Under år 2019 genomförde Kinnevik ett inlösenförfarande med inlösenaktier där likviden var aktier i Millicom. I detta förfarande fördes 16,8 miljarder kronor över till aktieägarna. Mellan åren 2018 och 2020 har ett värde om ca 38 miljarder kronor förts över till aktieägare bara genom inlösenförfaranden med inlösenaktier. År 2021 genomförde Kinnevik ett inlösenförfarande med inlösenaktier där Kinnevikaktier löses in mot betalning i form av Zalandoaktier där beräknad värdeöverföring till aktieägarna uppgick till drygt 45,8 miljarder kronor. Återköpsförfaranden avser i många fall, precis som vid inlösen, avsevärda belopp. Exempelvis inledde Telia år 2018 ett återköpsförfarande som innebar att bolaget under tre års tid återköpte aktier för totalt 15 miljarder kronor. Eftersom ungefär 40 procent av aktierna på den svenska aktiemarknaden innehas av utländska investerare, innebär inlösen- och återköpsförfaranden stora skattebortfall för Sverige i jämförelse med om kontant utdelning hade skett i stället.

Att begränsat skattskyldiga personer kan undvika kupongskatt vid avyttring av rätter har normalt ingen betydelse för den begränsat skattskyldiga personens totala skatt på rätterna. Skatten i hemviststaten är ofta högre än kupongskatten. Det är

mycket vanligt att den svenska kupongskatten får avräknas från skatten på rätten i personens hemland (credit-avtal). Utebliven kupongskatt innebär dock en minskning av den svenska skattebasen. Kupongskatt är en källskatt på utdelning från svenska bolag som ska motsvara andraledsbeskattningen av vinster upparbetade i Sverige. Om kupongskatt inte kan tas ut på en betalning som i realiteten är en utdelning, minskar den svenska skattebasen till förmån för skattebasen i hemviststaten.

Utdelningsbeskattning

Såsom angivits ovan är skatteeffekterna inte desamma vid en värdeöverföring från ett bolag till dess aktieägare genom inlösen och återköp jämfört med en värdeöverföring från ett bolag till dess aktieägare genom kontant utdelning. Den stora skattemässiga skillnaden mellan inlösen och återköp jämfört med kontant utdelning är att det för begränsat skattskyldiga personer går att undgå beskattning i Sverige genom att avyttra rätter innan de går till inlösen eller återköp. Begränsat skattskyldiga personer kan inte på motsvarande sätt undgå beskattning i Sverige vid kontant utdelning. Detta innebär att skattesystemet inte är handlingsneutralt när det gäller inlösen och återköp jämfört med kontant utdelning, eftersom skatteeffekten av dessa tillsynes lika alternativ inte är densamma. Skatteverket anser att skatteuttaget bör vara neutralt mellan olika transaktioner som i realiteten har samma innebörd. Värdeöverföringar som är utdelning bör också beskattas som utdelning, även om själva transaktionerna genomförs på olika sätt. Skattesystemet bör inte styra bolagens val av metod som ska användas för att berika aktieägarna. En tydlig utgångspunkt för Skatteverkets promemoria är därför att föreslå en lagändring som undanröjer de skattemässiga skillnaderna mellan kontant utdelning, inlösen- och återköpsförfaranden.

Om inlösen och återköp beskattas som utdelning i stället för att hanteras inom kapitalvinstsystemet innebär det för obegränsat skattskyldiga personer som tilldelats rätter ingen skillnad i skattesats jämfört med om kapitalvinstbeskattning skulle ske. Dock innebär det att den effektiva beskattningen kan bli högre, eftersom bl.a. kapitalvinst inte längre kan kvittas mot kapitalförlust. För investmentföretag som tilldelas rätter kommer ett förslag om utdelningsbeskattning vid inlösen och återköp att ha betydelse, eftersom investmentföretag inte behöver ta upp kapitalvinst men däremot utdelning till beskattning. Investmentföretag kommer därmed att beskattas för utdelning vid inlösen- eller återköpsförfaranden.

Även för inskränkt skattskyldiga (allmännyttiga) stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som tilldelas rätter kommer ett förslag om utdelningsbeskattning vid inlösen och återköp att ha betydelse. Allmännyttiga stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund är inte skattskyldiga för kapitalinkomster, vilket innebär att varken utdelning eller kapitalvinster ska tas upp till beskattning. Ett förslag om utdelningsbeskattning innebär därmed inte några ändringar i den delen. Ett förslag om utdelningsbeskattning kommer dock att ha betydelse för det s.k. fullföljdskravet, eftersom utdelning men inte kapitalvinster utgör sådana intäkter som måste användas till allmännyttiga ändamål.

Om ett inlösen- och återköpsförfarande skulle behandlas som utdelning för begränsat skattskyldiga personer skulle dessa personer inte längre erhålla återbetalning av kupongskatten som belöper på omkostnadsbeloppet, vilket sker i dag om rätter utnyttjas. Förfarandet skulle då bli föremål för kupongskatt såsom kontant utdelning.

Såsom nämnts ovan är det för begränsat skattskyldiga personer skattemässigt fördelaktigt att avyttra rätter som erhållits i ett inlösen- och återköpsförfarande, eftersom de helt kan undgå beskattning i Sverige i dessa situationer. Om inlösen och återköpsförfaranden skulle behandlas som utdelning, oavsett om rätterna utnyttjas eller avyttras, skulle dessa personer inte längre kunna undgå beskattning i Sverige vid ett inlösen- och återköpsförfarande.

Det är inte något nytt att diskutera frågan om inlösen och återköp ska behandlas som utdelning. När återköp infördes i svensk rätt år 2000 diskuterades i förarbetena hur återköp skulle behandlas skattemässigt. Som skäl för att behandla utbetalningen vid återköp som utdelning angavs att det kunde antas att för många aktiebolag framstod möjligheten att återköpa aktier som ett alternativ till utdelning i vanlig mening (prop. 1999/2000:38 s. 25 f.). Eftersom utbetalning vid inlösen redan behandlades som en avyttring där kapitalvinstbeskattning skulle ske och återköpsförfarandet ansågs likna inlösen, valdes dock att beskattningen skulle bli densamma som vid inlösen.

Vinst vid inlösen av kvalificerade andelar och vinst vid ett fåmansföretags återköp av aktier behandlas i dag som utdelning (57 kap. 2 § första stycket andra meningen II). I förarbetena till denna bestämmelse finns ingen närmare argumentation för den valda lösningen (prop. 1993/94:50). Av utredningen om beskattning av småföretagare går dock att utläsa att lösningen sannolikt valdes för att motverka att inlösen och återköp skulle kunna användas för att kringgå den högre beskattningen vid utdelningen (SOU 2002:52, del 1, s. 501 f.). Samma argument kan användas för att även inlösen och återköp av andelar som inte är kvalificerade ska behandlas som utdelning. När ett bolag önskar göra en värdeöverföring till aktieägare ska det inte vara möjligt att kringgå en högre beskattning eller helt undgå beskattning genom att välja inlösen och återköp i stället för kontant utdelning.

Med anledning av vad som anges ovan kan konstateras att om inlösen- och återköpsförfaranden skulle behandlas som utdelning skulle skattesystemet bli handlingsneutralt när det gäller inlösen, återköp och kontant utdelning, eftersom skatteeffekten av dessa alternativa värdeöverföringar från bolag till aktieägare skulle vara densamma. De skattemässiga skillnaderna mellan dessa värdeöverföringar skulle undanröjas. Skatteverket föreslår därmed att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning. Eftersom det inte kan uteslutas att det framöver kan förekomma andra tillgångar med ett likartat funktionssätt som bör behandlas på samma sätt, bör förslaget även omfatta sådana andra liknande tillgångar.

Beskattningstidpunkt – två alternativ

Förslaget att behandla inlösen- och återköpsförfaranden som utdelning leder vidare till frågan vid vilken tidpunkt de rätter som ska behandlas som utdelning ska tas upp till beskattning. Skatteverket har övervägt två olika tidpunkter. En lösning som har övervägts är att beskattningstidpunkten inträffar vid utnyttjande och avyttring av rätterna. I dessa fall är det ersättningen som erhålls vid dessa tillfällen som ska behandlas som utdelning. En annan lösning som har övervägts är att beskattningstidpunkten inträffar vid tilldelningen av rätterna. I dessa fall är det värdet av rätterna vid tilldelningen som ska behandlas som utdelning.

Alternativ 1. Beskattningstidpunkt vid utnyttjande och avyttring av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter

Det första alternativet, att betalning som erhålls vid utnyttjande och avyttring av rätterna behandlas som utdelning, har fördelen att den är kopplad till en faktisk betalning och att beskattningstidpunkten blir densamma som i dag. Skatteunderlaget vid utnyttjande av rätterna motsvarar utbetalningen från bolag och vid avyttring av rätterna motsvarar det ersättningen som betalas av den som förvärvar rätterna. Vid utnyttjande av inlösenrätter och säljrätter är det ursprungliga aktier som löses in respektive återköps. Avdrag för omkostnadsbelopp för de inlösta respektive återköpta aktierna får då inte göras. I stället förs den delen av omkostnadsbeloppet som belöper på de inlösta respektive återköpta aktierna över till de ursprungliga aktier som inte löses in respektive återköps. Det från bolaget utbetalade beloppet för de inlösta respektive återköpta aktierna beskattas därmed i sin helhet, precis som vid en kontant utdelning. Att omkostnadsbeloppet flyttas över till de behållna aktierna är dock en effekt som inte är helt intuitiv, och som kan leda till märkliga följd effekter.

Anta att en fysisk person förvärvar 1 000 aktier i ett noterat bolag för 200 000 kronor. Omkostnadsbeloppet per aktie är alltså 200 kronor. Efter en tid, när aktiekursen är 218 kronor, erbjuder sig bolaget att lösa in hälften av aktierna för 220 kronor. Den fysiska personen erhåller inlösenrätter, som sedan utnyttjas för att lösa in 500 aktier för 110 000 kronor. Beloppet ska tas upp som utdelning. Omkostnadsbeloppet för de kvarvarande 500 aktierna är fortfarande 200 000 kronor, dvs. nu 400 kronor per aktie. Aktiekursen måste klättra betydligt för att inte en framtida avyttring av aktierna ska resultera i en kapitalförlust för den fysiska personen. Detta får generellt anses som en nackdel eftersom bara 70 procent av en kapitalförlust får dras av, om den inte kan dras av mot en kapitalvinst på en motsvarande tillgång.

Detta alternativ kräver även nya bestämmelser som reglerar hur omkostnadsbeloppet ska behandlas om en person löser in samtliga aktier i ett bolag. I en sådan situation finns det inga kvarvarande aktier som omkostnadsbeloppet kan överföras till. Det är rimligt att omkostnadsbeloppet då får utnyttjas skattemässigt i någon form. EU-rätten torde kräva att en sådan möjlighet även erbjuds begränsat skattskyldiga personer som beskattas för utdelning i en motsvarande situation. Sådana regler kommer att försvåra den administrativa hanteringen för den skattskyldige och Skatteverket, vilket är en nackdel med detta alternativ.

Om betalning som erhålls vid utnyttjande och avyttring av rätter ska behandlas som utdelning kommer inte bara rätter som tilldelats (dvs. sådana rätter som erhålls på grund av ett aktieinnehav) att omfattas, utan även rätter som exempelvis förvärvats på marknaden. Utnyttjande och avyttring av rätter som förvärvats på marknaden innebär ingen värdeöverföring från bolag till aktieägare. Det är därmed inte rimligt att betalningen som då erhålls ska behandlas som utdelning. Därför behövs en särskild bestämmelse i detta alternativ som undantar rätter som inte tilldelats.

Ytterligare en nackdel med utdelningsbeskattning vid utnyttjande och avyttring gäller skillnaden mellan utbetalt belopp vid utnyttjande respektive ersättningen vid avyttring av inlösenrätter och säljrätter. Vid utnyttjande av dessa rätter så är det beloppet som betalas ut från bolaget som ska utgöra skatteunderlaget. Eftersom ett utnyttjande av inlösenrätter och säljrätter innebär att ursprungliga aktier ska

lösas in respektive återköpas av bolaget, motsvarar utbetalat belopp i dessa fall inte bara värdet på dessa rätter utan även värdet på de aktier som löses in eller återköps. Vid avyttring av inlösenrätter och säljrätter är det ersättningen som aktieägaren erhåller som ska utgöra skatteunderlaget och den motsvarar endast av värdet på dessa rätter. Det innebär att skatteunderlaget för inlösenrätter och säljrätter kommer att variera stort beroende på om aktieägaren väljer att avyttra eller utnyttja rätterna. Denna problematik föreligger inte vid utnyttjande och avyttring av inlösenaktier, eftersom inga ursprungliga aktier löses in eller återköps vid utnyttjandet.

Slutligen finns en nackdel med detta alternativ som gäller uttag av kupongskatt. På samma sätt som vid kontant utdelning är det värdepapperscentral, godkänd förvaltare eller utdelande bolag som administrerar tilldelning av rätter. Det är också dessa aktörer som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten. Till skillnad från kontant utdelning, så finns rätterna inte kvar hos dessa aktörer när beskattningstidpunkten i detta alternativ inträder, dvs. vid utnyttjande och avyttring av rätterna. Vid denna tidpunkt så finns rätterna i stället i de begränsat skattskyldiga personernas ägo. Praktiska problem med att få information om när rätterna utnyttjas, men framförallt om de avyttras, kan då uppkomma. I många fall ska informationen dessutom gå genom flera led av förvaltare, vilket ökar problemet med informationsinhämtningen. Med detta alternativ följer därmed uppenbara hanteringsproblem när det gäller betalningen av kupongskatt. Detta problem uppmärksammas för inköpsrätter i promemorian Ny lag om källskatt på utdelning (Ds 2020:10 s. 208) och samma problem skulle gälla för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter om beskattning enligt kupongskattelagen skulle ske vid utnyttjande och avyttring av dessa rätter.

Alternativ 2. Beskattningstidpunkt vid tilldelning av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter

Det andra alternativet som har övervägts är att värdet av rätter vid tilldelning ska behandlas som utdelning. I detta alternativ kommer beskattningen, till skillnad från det första alternativet, att bli densamma oavsett om rätterna efter tilldelningen avyttras eller utnyttjas.

En fördel med detta alternativ är att det endast är de som får rätter tilldelat sig som omfattas. Tilldelade rätter erhålls på grund av aktieinnehav i ett bolag, vilket innebär att detta alternativ endast omfattar de situationer då en värdeöverföring motsvarande kontant utdelning anses ha skett från bolag till aktieägare. Till skillnad från första alternativet så behövs i detta alternativ alltså ingen bestämmelse som undantar rätter som inte erhålls på grund av aktieinnehav från utdelningsbeskattningen.

Det kan hävdas att utdelningsbeskattning vid tilldelningen kommer att ha inslag av schablonbeskattning, eftersom det värde som ska tas upp vid tilldelningen inte nödvändigtvis motsvarar vad den skattskyldige kommer att erhålla när rätten väl utnyttjas eller avyttras. Eftersom rätterna har ett värde redan vid tilldelningen och det är detta värde som utdelningsbeskattas är det dock tveksamt om beskattning vid tilldelningen verkligen kommer att ha inslag av schablonbeskattning.

Även om beskattning vid tilldelningen inte anses utgöra någon schablonbeskattning, så kvarstår problemet med att beloppet som ska tas upp till beskattning vid tilldelningen inte med nödvändighet kommer att motsvara vad den skattskyldige senare faktiskt erhåller i betalning. Detta problem ska dock inte överdrivas. Beloppet som ska tas upp till beskattning vid tilldelning kommer att utgöra anskaffningsutgiften för de erhållna rätterna. När den skattskyldige sedan

utnyttjar eller avyttrar rätterna ska en kapitalvinstberäkning göras där anskaffningsutgiften dras av från utbetalningen eller ersättningen som den skattskyldige erhåller. Detsamma gäller om rätterna förfaller, då även det ska ses som en avyttring. Beskattningen kommer därmed över tid att överensstämma med vad den skattskyldige erhåller sett till inlösen- och återköpsförfarandet i sin helhet. Ett exempel kan belysa effekterna.

Anta att en aktieägare vid en aktiesplit tilldelas 10 000 inlösenaktier. Värdet av inlösenaktierna vid tilldelningen är 4,98 kronor per aktie. 49 800 kronor kommer därmed att utgöra beskattningsunderlaget för utdelningsbeskattning vid tilldelningstillfället. Samtidigt kommer beloppet att utgöra anskaffningsutgift för inlösenaktierna. Efter tilldelningen utnyttjar personen sina inlösenaktier för inlösen. Personen erhåller 50 000 kronor i utbetalning från bolaget för de inlösta inlösenaktierna vid inlösentillfället (dvs. 5 kronor per aktie). Kapitalvinstbeskattning ska då ske, där skatteunderlaget blir 200 kronor (50 000-49 800).

Det kan noteras att det som beskrivs ovan angående kapitalvinstberäkning vid utnyttjande och avyttring av rätterna företrädesvis gäller för obegränsat skattskyldiga personer. För begränsat skattskyldiga personer kommer en beskattning vid utnyttjande och avyttring av rätterna i normalfallet inte att ske i Sverige, eftersom Sverige oftast inte har beskattningsrätten för kapitalvinster. I ovan nämnda exempel innebär det att en begränsat skattskyldig person blir föremål för utdelningsbeskattning vid tilldelningen av inlösenaktierna med ett beskattningsunderlag på 49 800 kronor, men inte föremål för kapitalvinstbeskattning i Sverige vid utnyttjande av inlösenaktierna med skatteunderlaget om 200 kronor. Den totala beskattningen för den begränsat skattskyldiga personen kommer därmed att bli lite lägre än för en obegränsat skattskyldig person.

En nackdel med beskattningstidpunkt vid tilldelning är att även de som låter sina rätter förfalla kommer att beskattas vid tilldelningen. När rätterna förfaller kommer den skattskyldige dock att få avdrag för beloppet som tas upp till beskattning vid tilldelningen, vilket innebär att det sammantaget inte blir någon skattebelastning för den skattskyldige. Dock medför denna ordning en administrativ börda för den skattskyldige som inte inträffar om utdelningsbeskattning i stället sker vid utnyttjandet och avyttringen. Med tanke på att tilldelade inlösenrätter och säljrätter i normalfallet innebär att bolaget erbjuder att lösa in eller återköpa aktier till ett värde som är över marknadskursen för aktierna, är det troligt att de flesta kommer att utnyttja eller avyttra dessa rätter. Därmed kommer det sannolikt att vara relativt ovanligt att inlösenrätter förfaller. När det gäller inlösenaktier löses dessa i regel in automatiskt vilket innebär att de i princip aldrig kommer att förfalla.

Alternativet med beskattningstidpunkt vid tilldelningen har också för- och nackdelar när det gäller uttag av kupongskatt. En fördel är att tilldelningen är den tidpunkt som närmast motsvarar utdelningstillfället, vilket är den tidpunkt då skattskyldigheten normalt inträder enligt kupongskattelagen för begränsat skattskyldiga personer som erhåller utdelning. En annan fördel är att tilldelning av rätter administreras av värdepapperscentral, godkänd förvaltare eller utdelande bolag, på samma sätt som vid kontant utdelning. På samma sätt som vid kontant utdelning har därför de aktörer som ansvarar för kupongskatten information om när beskattningstidpunkten inträffar. Detta är en skillnad jämfört med vad som skulle gälla om utnyttjande och avyttring av rätterna i stället skulle utgöra beskattningstidpunkten, eftersom rätterna vid den tidpunkten inte längre finns hos

värdepapperscentral, förvaltare eller utdelande bolag utan finns i den skattskyldiges ägo. De som ansvarar för kupongskatten kan då ha svårt att få information om när beskattningstidpunkten inträffar. I många fall ska informationen dessutom gå genom flera led av förvaltare, vilket ökar problemet med informationsinhämtningen.

Fördelen med tilldelning som beskattningstidpunkt kan också ses som en nackdel, eftersom det vid denna tidpunkt inte finns någon monetär betalning från vilken värdepapperscentral, godkänd förvaltare eller utdelande bolag kan innehålla kupongskatt. Detta problem föreligger redan i dag när utdelning sker i annat än pengar, eftersom det är svårt att innehålla skatt från en utdelad icke monetär tillgång. Ett sätt att lösa detta problem på skulle kunna vara att tilldelade rätter sätts på ett särskilt spärrat konto i den skattskyldiges namn. Den skattskyldige skulle då inte få tillgång till dessa rätter förrän den skattskyldige erlagt kupongskatten till den aktör som ska betala in kupongskatten. Dock ska kupongskatten inte erläggas förrän inom fyra månader efter utdelningstillfället, 8 § andra stycket och 15 § kupongskattelagen (1970:624), förkortad KupL. Vid ett inlösen- eller återköpsförfarande går det normalt endast ca två till fyra veckor mellan utdelningstillfället (d.v.s. tilldelning av rätterna) och den tidpunkt då den skattskyldige i normalfallet erhåller monetär betalning för rätterna (dvs. utnyttjande och avyttring av rätterna). De aktörer som ansvarar för inbetalningen av kupongskatten kan därmed vänta med inbetalning av skatten tills den skattskyldige erhållit ersättning för de utnyttjade eller avyttrade rätterna.

När det gäller obegränsat skattskyldig person ska skatteavdrag i normalfallet göras för utdelning enligt 10 kap. 15 § skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL. Detta gäller dock endast om utdelningen lämnas i pengar. Vid exempelvis sakutdelning ska skatteavdrag inte göras. Skatteverket bedömer att detsamma ska gälla vid tilldelning av rätter som ska behandlas som utdelning. Att det inte finns någon betalning i pengar vid tilldelningen medför därmed inga problem för den som i normalfallet ska göra skatteavdrag vid utdelning.

Val av alternativ

Det avgörande för valet av alternativ blir vad som är lämpligast som beskattningstidpunkt och beskattningsunderlag. I det första alternativet inträffar beskattningstidpunkten vid utnyttjande och avyttring av rätterna. Ersättningen som erhålls vid utnyttjande och avyttring ska då utgöra beskattningsunderlaget. I det andra alternativet inträffar beskattningstidpunkten vid tilldelningen av rätterna och underlaget för beskattning utgörs av värdet av rätterna vid tilldelningen.

Båda alternativen har för- och nackdelar som beskrivits ovan. En viktig fördel med alternativet där beskattningstidpunkten inträffar vid tilldelning av rätterna är att värdepapperscentral, förvaltare eller utdelande bolag som ansvarar för att kupongskatt betalas in till staten även är de som ansvarar för tilldelningen av rätterna. I dessa fall bör det därmed inte uppstå några problem för dem att få vetskap om när beskattningstidpunkten inträffar. Alternativet med beskattningstidpunkt vid utnyttjande och avyttring kommer däremot inte nödvändigtvis att innebära att de aktörer som ansvarar för inbetalningen av kupongskatten får kännedom om beskattningstidpunkten, eftersom dessa aktörer inte har rådighet över rätterna vid utnyttjandet eller avyttringen. Utgångspunkten i denna promemoria är att undanröja skattemässiga skillnader mellan kontant utdelning, inlösen- och återköpsförfaranden. Om förslaget i denna promemoria medför problem med hanteringen av kupongskatt vid inlösen- och

återköpsförfaranden, kommer de skattemässiga skillnaderna att kvarstå. Detta talar för att alternativet med beskattningstidpunkt vid tilldelningen ska väljas.

En annan fördel med beskattningstidpunkt vid tilldelningen som kan nämnas här är att utdelningsbeskattningen endast omfattar de som tilldelats rätter, vilket innebär att endast de som erhållit rätter på grund av ett aktieinnehav omfattas. Inlösen- och återköpsförfaranden där rätter förvärvats på marknaden träffas inte av ett sådant förslag, vilket de gör om beskattning i stället sker vid utnyttjande eller avyttring av rätterna. Eftersom det inte finns någon anledning att behandla inlösen- eller återköpsförfaranden där rätter förvärvats på marknaden som utdelning, kommer ett alternativ där beskattning inträffar vid utnyttjande eller avyttring kräva en begränsning i förslaget. Någon sådan begränsning behövs inte om tilldelningen utgör beskattningstidpunkten.

Ytterligare en fördel med tilldelning som beskattningstidpunkt är att det är tidpunkten som närmast motsvarar utdelningstillfället, vilket är den tidpunkt då skattskyldigheten normalt inträder enligt kupongskattelagen för begränsat skattskyldiga personer som erhåller utdelning.

Alternativet med beskattningstidpunkt vid tilldelning innebär förutom utdelningsbeskattning vid tilldelningen, att efterföljande utnyttjande eller avyttring av rätterna ska hanteras inom ramen för kapitalvinssystemet. Eftersom beskattningsunderlaget vid tilldelningen utgör anskaffningsutgiften för de erhållna rätterna, kommer endast skillnaden mellan vad som beskattats vid tilldelningen och vad som erhålls vid utnyttjande eller avyttring av rätterna att tas upp till beskattning. Därmed kommer den skattskyldiges beskattning över tid att överensstämma med vad den skattskyldige erhåller sett till inlösen- och återköpsförfarandet i sin helhet. Även om detta alternativ därmed kommer att medföra en extra administrativ börda för den skattskyldige som kan bli föremål för beskattning både vid tilldelningen och vid utnyttjande eller avyttring, så kommer alternativet inte medföra någon nackdel i beskattningshänseende för den skattskyldige. De svårigheter som riskerar att uppstå för de enskilda skattskyldiga personerna vid redovisningen kan dock motverkas genom stöd och informationsinsatser från Skatteverkets sida.

En nackdel med beskattning vid utnyttjande och avyttring som slutligen kan nämnas är att skatteunderlaget kommer att variera stort beroende på om aktieägaren väljer att avyttra eller utnyttja inlösenrätter och säljrätter. Denna problematik föreligger inte om beskattningstidpunkten inträffar vid tilldelningen.

Efter en samlad bedömning anser Skatteverket att fördelarna med att beskattningstidpunkten inträffar vid tilldelning av rätterna och att värdet av rätterna vid tilldelningen utgör underlaget för beskattningen, dvs. det andra alternativet, väger tyngst. Därför föreslås att värdet av tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Detta föreslås gälla för både obegränsat och begränsat skattskyldiga fysiska och juridiska personer. För obegränsat skattskyldiga personer föreslås detta gälla enligt en ny bestämmelse i inkomstskattelagen. Eftersom det med utdelning i kupongskattelagen avses samma sak som utdelning enligt inkomstskattelagen kommer förslaget för begränsat skattskyldiga personer att innebära att värdet av rätter vid tilldelningen kommer att omfattas av begreppet utdelning i kupongskattelagen. Kupongskatt ska i dessa fall betalas enligt 1 § KupL. Något förslag till ny bestämmelse i kupongskattelagen behöver därmed inte lämnas.

Den praktiska hanteringen av kupongskatten

Av 7 och 14 §§ KupL framgår att kupongskatt ska innehållas vid utbetalningen av utdelningen. Enligt förslaget är det tilldelningen av rätterna som ska anses utgöra utbetalningen av utdelningen. Vid denna tidpunkt är det, på samma sätt som för all sakutdelning, inte möjligt att innehålla kupongskatt. Om kupongskatt inte innehålls, så får värdepapperscentral kräva skattebeloppet av den skattskyldige enligt 10 § KupL. Detsamma gäller godkänd förvaltare, 12 § KupL. Detta innebär att det är värdepapperscentralen eller godkänd förvaltare som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten med en fordran mot den skattskyldige som uppstår vid tilldelningen. Om utdelande bolag är ett annat bolag än avstämningsbolag är det bolaget självt som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten och i dessa fall är det bolaget som vid tilldelningen har en fordran mot den skattskyldige.

När det gäller inbetalningen av skatten så ska den enligt 8 och 15 §§ KupL ske inom fyra månader efter utdelningstillfället, dvs. tilldelningen. Vid ett inlösen- eller återköpsförfarande går det normalt endast ca två till fyra veckor mellan tilldelning och den tidpunkt då den skattskyldige i normalfallet erhåller monetär betalning för rätterna, dvs. vid utnyttjande och avyttring. Monetära medel finns då innan den tidpunkt infaller då inbetalningen av kupongskatten ska ske, från vilken skatt kan innehållas. Vidare är det i normalfallet aktören som ansvarar för inbetalningen av skatten som också är den som ansvarar för utbetalningen av ersättningen som den skattskyldige erhåller vid utnyttjandet av rätter. I dessa fall bör det därmed inte bli något problem med betalningen av kupongskatten.

Om det inte är samma aktör som ansvarar för inbetalningen av skatten och utbetalningen av ersättningen vid utnyttjandet av rätterna eller om det är någon annan som utnyttjar rätterna än den skattskyldige, kan det bli aktuellt för den aktör som ska betala in skatten till staten att säkerställa fordringsförhållandet som uppstår vid tilldelningen med den skattskyldige. Detsamma gäller om ersättningen vid utnyttjandet inte består av kontanta medel. Därigenom säkerställs att aktören som ansvarar för inbetalningen av skatten erhåller medel motsvarande den skatt som ska betalas in till staten inom den tid som betalningen ska göras.

Om den skattskyldige ändå inte kommer att betala aktören det belopp som aktören ska betala in till staten, är det inte rimligt att värdepapperscentral och godkänd förvaltare ska behöva betala kupongskatten med egna medel, i de fall dessa aktörer ansvarar för inbetalningen av skatten. I dessa fall bör aktören gentemot det utdelande bolaget avtalsvägen reglera att de hålls skadeslösa i de fall kupongskatten inte betalas av den skattskyldige. Bankgaranti eller liknande säkerhet kan då eventuellt anses nödvändigt.

När det gäller frågan om ett särskilt spärrat konto för tilldelade rätter som ska gälla tills kupongskatt erlagts av den skattskyldige, gör Skatteverket följande bedömning. Om det i kupongskattelagen införs en bestämmelse om ett särskilt spärrat konto skulle det vara en ny företeelse och problemet med säkerställande av betalning av skatten föreligger inte bara för rätter, utan för i princip all sakutdelning. Om ett sådant förslag skulle lämnas, bör det därmed omfatta all sakutdelning. Att lämna ett sådant förslag ligger dock utanför avsikten med denna promemoria. När det gäller inlösen och återköp är tiden mellan tilldelning av rätter och utnyttjandet av rätter dessutom så pass kort att den skattskyldige i normalfallet kommer att erhålla monetär betalning, från vilken skatt kan innehållas, innan den tidpunkt infaller då inbetalningen av kupongskatten ska ske. Vidare är det i normalfallet aktören som ansvarar för inbetalningen av skatten som också är den som ansvarar

för utbetalningen av ersättningen som den skattskyldige erhåller vid utnyttjandet av rätter. I dessa fall bör det därmed inte bli något problem med betalningen av kupongskatten. Sammantaget bedömer Skatteverket inte att det är lämpligt att det införs en bestämmelse i kupongskattelagen om ett särskilt spärrat konto endast för rätter.

Det kan i sammanhanget noteras att utdelande bolag kan styra tidpunkten för utnyttjande av rätter, vilket innebär att det inte är sannolikt att tidsfristen mellan tilldelning och utnyttjande av rätter kommer att vara så lång att den aktör som ska betala in skatten till staten riskerar att behöva göra inbetalningen med egna medel.

Om det i framtiden ändå skulle uppstå problem med betalning av kupongskatt i samband med inlösen- och återköpsförfaranden, kan det utdelande bolaget samtidigt som rätterna tilldelas även gör en viss kontantutdelning som ska täcka kupongskatten för inlösen- eller återköpsförfarandet.

Endast tilldelade rätter omfattas

Utgångspunkten i denna promemoria är att undanröja skattemässiga skillnader mellan kontant utdelning, inlösen- och återköpsförfaranden. För begränsat skattskyldiga personer går det i dag att undgå utdelningsbeskattning i Sverige genom ett inlösen- eller återköpsförfarande. Detta sker genom att begränsat skattskyldiga personer avyttrar rätter som de fått tilldelat sig från ett bolag. Skattemässiga skillnader uppstår därmed mellan kontant utdelning respektive inlösen- och återköpsförfaranden. Det är endast vid inlösen- och återköpsförfaranden där rätter tilldelas som de skattemässiga skillnaderna jämfört med kontant utdelning kan uppstå för en begränsat skattskyldig person. Vidare är det vid tilldelning av rätter som bolag för över ett värde till aktieägarna som motsvarar en kontant utdelning. Därför har Skatteverket ansett att det är lämpligt att begränsa förslaget om utdelningsbeskattning till att endast omfatta inlösen- och återköpsförfaranden där rätter tilldelas. Med tilldelas avses i detta sammanhang att rätter erhålls på grund av ett aktieinnehav. Inlösen- och återköpsförfaranden som sker utan att rätter först tilldelats omfattas därmed inte av förslaget i detta avsnitt. Exempelvis kommer återköp som sker över börsen inte att omfattas av förslaget.

För obegränsat skattskyldiga personer ska inlösen- och återköpsförfaranden där rätter inte tilldelas fortsatt hanteras inom kapitalvinstsystemet. För begränsat skattskyldiga personer ska sådana förfaranden som i dag omfattas av 2 § andra stycket 1 och 3 KupL, men där rätter inte tilldelats, fortsatt hanteras som en utdelning med rätt till återbetalning av kupongskatt enligt 27 § KupL.

Återbetalning av kupongskatt

I kupongskattelagen behandlas ett inlösen- och återköpsförfarande redan i dag som utdelning. För att begränsat skattskyldiga personer inte ska erlagga mer skatt än en obegränsat skattskyldig person, som i dag ska ta upp inlösen och återköp som en avyttring, är det möjligt att erhålla återbetalning av den kupongskatt som belöper på anskaffningskostnaden för aktierna som löses in eller återköps, 27 § andra stycket andra och tredje strecksatsen samt tredje stycket KupL. Eftersom det i detta avsnitt föreslås att värdet av tilldelade rätter ska behandlas som utdelning för både obegränsat och begränsat skattskyldiga personer finns det inte längre någon anledning att medge återbetalning för den skatt som belöper på anskaffningskostnaden för begränsat skattskyldiga personer som tilldelas rätter. Därför föreslås att rätten till återbetalning enligt 27 § andra stycket andra och tredje strecksatsen samt tredje stycket KupL inte längre ska föreligga för begränsat

skattskyldiga personer i de situationer då tilldelade rätter ska behandlas som utdelning.

Såsom anges ovan kommer förslaget i detta avsnitt inte omfatta de situationer när inlösen och återköp sker utan att rätter först tilldelats. Om rätter inte först tilldelats ska inlösen och återköp fortsatt behandlas som en avyttring för obegränsat skattskyldiga personer. Det är då rimligt att rätten till återbetalning av kupongskatt för begränsat skattskyldiga personer kvarstår i dessa fall.

Tidpunkt när rätterna anses tilldelade

Som anges ovan föreslås att inlösen- och återköpsförfaranden ska beskattas som utdelning vid tilldelning av rätterna. Vid vilken tidpunkt som rätterna ska anses tilldelade avgörs av befintliga beskattningstidpunkter i inkomstskattelagen och kupongskattelagen för utdelning. Om aktieägaren är en obegränsat skattskyldig fysisk person anses rätterna tilldelade när aktieägaren kan disponera över rätterna enligt 41 kap. 8 § IL. Om aktieägaren är en obegränsat skattskyldig juridisk person är det bokföringsmässiga grunder som avgör när beskattningstidpunkten ska inträffa avseende de tilldelade rätterna, 14 kap. 2 § IL. För en begränsat skattskyldig person är det utdelningstillfället i 2 § första stycket KupL som är avgörande för beskattningstidpunkten. Att beskattningstidpunkten kan variera, trots att tilldelning av rätterna gjorts vid samma tidpunkt innebär att beskattningsunderlaget, som ovan föreslås utgöras av värdet av rätterna, måste värderas vid olika tidpunkter. Detta innebär en onödig administration för Skatteverket, och kan innebära att aktieägare blir beskattade för olika belopp trots att de tilldelats lika många rätter vid samma tidpunkt. Detta är enligt Skatteverket ett problem. Eftersom detta är ett problem som föreligger för sakutdelning i stort, och inte endast avseende inlösen- och återköpsförfaranden, anser dock Skatteverket att problemet med olika beskattningstidpunkter är något som ligger utanför avsikten med denna promemoria.

Fåmansföretag

När det gäller fåmansföretag finns bestämmelser om inlösen och återköp av kvalificerade andelar i 57 kap. 2 § första stycket andra meningen IL. Vinst vid minskning av aktiekapitalet med indragning av aktier och vinst vid överlåtelse till ett aktiebolag av dess egna aktier ska redan i dag behandlas som utdelning. Denna bestämmelse har ett större omfång än den som föreslås i detta avsnitt, eftersom bestämmelsen i 57 kap. 2 § IL gäller vid inlösen och återköp oavsett om rätter tilldelats eller inte. Förslaget som anges ovan om att tilldelade rätter ska behandlas som utdelning innebär att de situationer då 57 kap. 2 § IL ska tillämpas vid inlösen och återköp av kvalificerade andelar kommer att begränsas. Dock kommer bestämmelsen i 57 kap. 2 § IL fortsatt att gälla i de inlösen- och återköpsförfaranden av kvalificerade andelar där rätter inte tilldelas. Det kan exempelvis vara fråga om en situation där bolaget inte avser att överföra ett visst värde till samtliga aktieägare, utan där en aktieägare vill träda ur bolaget. Några inlösenaktier eller inlösenrätter brukar då inte tilldelas. En annan situation som fortsatt kommer att omfattas av 57 kap. 2 § IL är om en aktieägare i ett fåmansföretag utnyttjar en sådan inlösenrätt som beskattats vid tilldelningen i enlighet med förslaget ovan. Vid utnyttjande av rätten läggs beloppet som tas upp till beskattning vid tilldelningen till omkostnadsbeloppet på den ursprungliga aktien som löses in. Den vinst som då uppkommer ska behandlas som utdelning i enlighet med 57 kap. 2 § IL.

Värdet av rätterna

I detta avsnitt föreslås att värdet av rätterna vid tilldelningen ska utgöra beskattningsunderlaget vid inlösen- och återköpsförfarande. För att få fram värdet på rätterna vid tilldelningen måste en värdering ske. Enligt 61 kap. 2 § IL framgår att inkomster i annat än pengar ska värderas till marknadsvärdet om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Med marknadsvärdet avses det pris som den skattskyldige skulle fått betala om han själv skaffat sig motsvarande värdepapper. I enlighet med 61 kap. 2 § IL bör därmed värdet av inlösenrätter och säljrätter bestämmas till marknadsvärdet vid tilldelningen.

Såvitt avser rätter som tilldelats begränsat skattskyldiga personer så ska utdelande bolag senast en vecka efter beslutet om utdelning till Skatteverket lämna in en bestyrkt uppgift om rätternas värde vid utdelningstillfället, 21 § KupL.

När det gäller inlösenaktier har Skatteverket övervägt om beskattningsunderlaget, i stället för marknadsvärdet vid tilldelningen, bör utgöras av inlösenbeloppet. Inlösenbeloppet är det belopp som aktieägaren erhåller vid utnyttjande av inlösenaktier och detta belopp är fastställt redan vid tilldelningen. Marknadsvärdet för inlösenaktier vid tilldelningen är i regel lite lägre än inlösenbeloppet, vilket innebär att om marknadsvärdet av inlösenaktier tas upp vid tilldelning kommer en liten kapitalvinst att behöva redovisas när inlösenaktien sedan går till inlösen. Om i stället inlösenbeloppet skulle tas upp till beskattning vid tilldelning så skulle inte någon kapitalvinst behöva redovisas vid det efterföljande inlösenförfarandet. Om inlösenbeloppet skulle användas skulle inte heller något marknadsvärde för inlösenaktien behöva fastställas vid tilldelningen. Skatteverket anser dock att fördelarna med att beskattningsunderlaget tas fram på samma sätt oavsett om det är fråga om en inlösenaktie, inlösenrätt eller säljrätt, väger tyngre än fördelarna med att ta upp inlösenbeloppet för inlösenaktier. Dessutom är det sannolikt att inlösenbeloppet endast stämmer överens med vad som faktiskt erhålls i de fall inlösenaktien utnyttjas för inlösen. Om inlösenaktien i stället avyttras kommer sannolikt ersättningen som erhålls att vara ett annat belopp än inlösenbeloppet. Därför bör marknadsvärdet av inlösenaktier, och inte inlösenbeloppet, utgöra beskattningsunderlaget även för inlösenaktier.

När det gäller de marknadsnoterade bolagen så sker det i regel en handel med rätterna, vilket innebär att rätterna kommer att erhålla ett marknadsvärde. Denna handel kommer dock troligtvis att starta först någon dag efter det att aktieägarna tilldelats rätterna. Därmed finns inget marknadsvärde för rätterna vid beskattningstidpunkten. Dock anser Skatteverket att marknadsvärdet i dessa fall bör fastställas på samma sätt som sker vid värdering av värdepapper med ledning av marknadsnotering när kontrolluppgift ska lämnas, se Skatteverkets ställningstagande den 29 april 2014, dnr 131 215818-14/111. Detta innebär att om rätterna inte är marknadsnoterade vid beskattningstidpunkten, men blir marknadsnoterade senast fjorton dagar efter beskattningstidpunkten, används medianen av kursen. Medianen bör beräknas utifrån de fem noteringsdagarna närmast beskattningstidpunkten.

Om ett bolag som inte är marknadsnoterat skulle genomföra en tilldelning av rätter så är det inte lika enkelt att hitta ett marknadsvärde för rätterna vid tilldelningen. Dock får man här använda sig av gängse metoder för värdering.

Det är lämpligt att Skatteverket i vissa fall utfärdar allmänna råd eller lämnar brevsvår avseende marknadsvärdet för rätter vid tilldelningen.

Skatteavtal

Med skatteavtal avses ett sådant avtal för undvikande av dubbelbeskattning på inkomst och, i förekommande fall, på förmögenhet som ingåtts av Sverige med en annan stat eller utländsk jurisdiktion, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget (2 kap. 35 § IL). För närvarande har Sverige fullständiga skatteavtal med ca 85 stater och jurisdiktioner.

De skatteavtal som Sverige ingått ansluter nära till den modell som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) rekommenderar för bilaterala skatteavtal ("Model Tax Convention on Income and on Capital"), i det följande benämnt OECD:s modellavtal. När ett ingånget skatteavtal är utformat med OECD:s modellavtal som förlaga kan avtalets artiklar uttolkas med hjälp av modellavtalets kommentarer till respektive artikel enligt praxis (HFD 2012 ref. 18).

Skatteavtalen är tillämpliga på personer, såväl fysiska som juridiska, som har hemvist i den ena eller båda de avtalsslutande staterna. En person anses ha hemvist i en avtalsslutande stat om personen är obegränsat skattskyldig där. Om en person har hemvist i båda staterna bedöms vilken av staterna personen har starkast anknytning till och som därför ska anses som hemviststat i avtalets mening.

För att värdet av rätter vid tilldelning ska kunna behandlas som utdelning för begränsat skattskyldiga personer i Sverige räcker det inte att utdelningsbeskattning kan ske enligt svensk intern rätt. Beskattning måste även kunna ske enligt tillämpligt skatteavtal. Enligt tillämpligt skatteavtal så måste dels Sverige ha rätt att beskatta utdelning, dels måste värdet av rätterna vid tilldelning anses utgöra utdelning enligt skatteavtalet.

Hur beskattningsrätten fördelas mellan staterna vid inlösen och återköp framgår inte uttryckligen av avtalstexten i OECD:s modellavtal. Av artikel 3 punkt 2 i OECD:s modellavtal framgår att när det saknas en definition av ett begrepp får det anses ha den betydelse det har skatterättsligt i den tillämpande staten och det får därmed styra vilken av artiklarna som är tillämplig i det enskilda fallet. Detta synsätt stöds även av rättspraxis (jfr HFD 2012 ref. 20 och HFD 2015 ref. 24).

Om inlösen eller återköp sker i Sverige så är Sverige den tillämpande staten och det är därmed Sverige som ska styra vilken artikel som ska tillämpas. Om inlösen och återköp ska behandlas som utdelning enligt svensk intern rätt, är det således utdelningsartikeln i artikel 10 i OECD:s modellavtal som ska tillämpas. Av artikel 10 punkt 2 framgår att utdelningen får beskattas i den avtalsslutande staten där bolaget som betalar utdelningen har hemvist. Detta innebär att Sverige har rätt att beskatta utdelning från ett svenskt bolag till en i Sverige begränsat skattskyldig person.

I artikel 10 punkt 3 i OECD:s modellavtal finns definitionen av utdelning vid tillämpning av avtalet. Av kommentarerna till denna artikel framgår att inlösen omfattas av definitionen (punkt 28 i kommentaren). Eftersom ett återköp, på samma sätt som vid inlösen, är en värdeöverföring från bolag till aktieägarna, torde även återköp omfattas av definitionen av utdelning i OECD:s modellavtal. Vad som även talar för att både inlösen och återköp omfattas av utdelningsdefinitionen är att det enligt artikel 10 punkt 3 med utdelning avses bl.a. "income from shares". Detta torde innebära att inkomsten som erhålls i utgångsläget måste grunda sig på ett aktieinnehav. Inlösen och återköp är ett sätt för bolag att föra över värde till sina aktieägare och eftersom endast rätter som tilldelats aktieägare kommer att omfattas av förslaget i detta avsnitt, omfattas endast inlösen och återköp som grundas på ett aktieinnehav. Dessa förfaranden måste därmed anses innebära att

aktieägare erhåller en inkomst och att inkomsten grundar sig på ett aktieinnehav. Enligt Skatteverkets bedömning omfattas därmed inlösen och återköp av definitionen av utdelning i artikel 10 i OECD:s modellavtal. Det innebär att värdet av rätterna vid tilldelning kan behandlas som utdelning för begränsat skattskyldiga personer inte bara enligt intern svensk rätt, utan även enligt de flesta skatteavtal som Sverige ingått.

Kontrolluppgifter

Av 21 kap. 1 § SFL framgår att kontrolluppgift ska lämnas bl.a. om avyttring av delägarätter. Inlösenaktier utgör delägarätter (48 kap. 2 § första stycket första strecksatsen IL). Bestämmelserna om delägarätter ska tillämpas även på inlösenrätter och säljrätter som avser aktier (48 kap. 2 § andra stycket tredje strecksatsen IL). Utnyttjande, försäljning (avyttring) och förfall av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska skatterättsligt behandlas som avyttring. Detta innebär att kontrolluppgift i dag ska lämnas enligt 21 kap. SFL om rätter utnyttjas och avyttras eller om de förfaller.

Kontrolluppgifter enligt 19 kap. 1 § SFL ska bl.a. lämnas om utdelning på delägarätter. I detta avsnitt föreslås att värdet av rätter ska behandlas som utdelning vid tilldelning. Detta innebär enligt Skatteverkets bedömning att kontrolluppgift ska lämnas om tilldelade rätter enligt 19 kap. SFL. Rätterna ska, på samma sätt som exempelvis när aktier delas ut, tas upp till marknadsvärdet på kontrolluppgiften. När rätterna sedan avyttras eller utnyttjas ska kontrolluppgift lämnas enligt 21 kap. SFL, eftersom dessa förfaranden fortsatt ska behandlas som avyttring.

Kontrolluppgift avseende utdelning på och avyttring av delägarätter ska lämnas både för obegränsat och begränsat skattskyldiga fysiska personer (19 kap. 2 §, 21 kap. 2 § och 23 kap. 2 § SFL). När det gäller begränsat skattskyldiga personer, både fysiska och juridiska, så ska uppgifter avseende utdelningen även lämnas enligt 8 och 15 §§ KupL.

Lagförslaget

Förslagen medför ändringar i 24 kap. 5 § IL, att en ny paragraf, 42 kap. 17 a §, införs i IL samt ändringar i 2 och 27 §§ KupL.

4.1.2 Anskaffningsutgift

Förslag: För inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter och andra liknande tillgångar som behandlas som utdelning vid tilldelningen är anskaffningsutgiften det belopp som ska tas upp som utdelning.

Skälen för förslaget: Av 48 kap. 13 § IL framgår att för inlösenrätter och säljrätter som avses i 2 § (dvs. inlösenrätter och säljrätter som avser aktier), som grundas på aktieinnehav i bolaget, är anskaffningsutgiften noll. Detta innebär att om rätterna avyttras ska hela ersättningen tas upp till beskattning. Vid en senare försäljning av den underliggande aktien kommer å andra sidan hela anskaffningsutgiften att kunna dras av.

När det gäller anskaffningsutgift för inlösenaktier ska del av anskaffningsutgiften på moderaktien föras över till inlösenaktien (RÅ 1997 ref 43 I). Samma anskaffningsutgift används när inlösenaktier utnyttjas och avyttras.

I avsnitt 4.1.1 föreslås att inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Om anskaffningsutgiften för inlösenrätter och säljrätter fortsatt skulle vara noll, så skulle aktieägaren beskattas fullt ut först vid tilldelningen och sedan fullt ut igen när rätterna utnyttjas eller avyttras. För inlösenaktier skulle beskattning först ske fullt ut vid tilldelningen och sedan, vid utnyttjande eller avyttring, skulle avdrag få göras med en beräknad anskaffningsutgift, som inte baseras på det vid belopp som tagits upp som utdelning vid tilldelningen. Detta är inte rimligt.

Vid skattepliktig sakutdelning, exempelvis om värdepapper delas ut, så ska marknadsvärdet för sakutdelningen vid tidpunkten för utdelningen utgöra det skattepliktiga utdelningsbeloppet. Beloppet som tas upp som utdelning vid tilldelningen utgör sedan anskaffningsutgiften som får dras av när värdepapprena avyttras. Det är lämpligt att motsvarande anskaffningsvärde gäller när rätter tilldelas. Därför föreslås att det värde som tas upp som utdelning vid tilldelningen ska utgöra anskaffningsutgiften för rätterna. Detta innebär att aktieägaren vid avyttring av rätterna endast beskattas för den värdeökning av rätterna som sker mellan tilldelning och avyttring. Vid utnyttjande av inlösenrätter och säljrätter innebär förslaget att det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen läggs till omkostnadsbeloppet på de inlösta eller återköpta aktierna. Aktieägaren beskattas då endast för skillnaden mellan vad som erhålls för de inlösta eller återköpta aktierna och det sammanlagda beloppet av anskaffningsutgiften på de ursprungliga aktierna och det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen. När det gäller inlösenaktier så finns det ingen anskaffningsutgift för underliggande aktier att beakta, eftersom det till skillnad från inlösenrätter inte finns några ursprungliga aktier som ska lösas in. Vid utnyttjande av inlösenaktier innebär förslaget därmed att omkostnadsbeloppet endast utgörs av det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen.

När det gäller skattepliktig sakutdelning så finns det i dag ingen bestämmelse i inkomstskattelagen som anger vilket värde som ska tas upp som anskaffningsutgift vid utdelningstillfället. I stället är det allmänna principer som avgör vad som ska gälla. Skatteverket har övervägt om detsamma ska gälla avseende anskaffningsutgiften för rätter. När det gäller anskaffningsutgiften för inlösenrätter och säljrätter finns det i dag bestämmelser i inkomstskattelagen som anger vilket värde som ska användas som anskaffningsutgift. Det finns därför anledning att fortsatt ha en bestämmelse i inkomstskattelagen som anger vilken anskaffningsutgift som ska gälla, även när den befintliga bestämmelsen om anskaffningsutgift för inlösenrätter och säljrätter tas bort. Därför bör det införas en bestämmelse i inkomstskattelagen som anger vilken anskaffningsutgift som ska gälla för rätter som behandlas som utdelning vid tilldelningen.

Eftersom förslaget om utdelningsbeskattning vid tilldelningen i avsnitt 4.1.1 föreslås omfatta inte bara inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter, utan även andra liknande tillgångar, bör även förslaget i detta avsnitt gälla för sådana andra liknande tillgångar. Därför föreslås att om tillgångar som liknar inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen, så ska anskaffningsutgiften för dessa andra liknande tillgångar utgöras av det belopp som ska tas upp som utdelning.

Lagförslaget

Förslagen medför ändringar i 48 kap. 13 § IL samt att en ny paragraf, 48 kap. 13 a §, införs i IL.

4.1.3 Definition av inlösenaktie

Förslag: Med inlösenaktie avses inte sådan inlösenaktie som erhålls i utbyte mot inlösenrätt under ett inlösenförfarande.

Skälen för förslaget: Det finns olika typer av inlösenaktier. Dels finns inlösenaktier som erhålls efter en aktiesplit och som automatiskt går till inlösen, dels finns det inlösenaktier som erhålls inom ramen för ett inlösenförfarande där inlösenrätter erhållits. I det sistnämnda fallet sker en omregistrering av ursprungliga aktier till inlösenaktier. Förslaget om utdelningsbeskattning vid tilldelningen i avsnitt 4.1.1 ovan bör inte avse sådana inlösenaktier som erhålls i utbyte mot inlösenrätt under ett inlösenförfarande. Om förslaget skulle omfatta även sådana inlösenaktier, så skulle samma inlösenförfarande utdelningsbeskattas två gånger, först när inlösenrätter tilldelas och sedan när inlösenaktier tilldelas (dvs. när de ursprungliga aktierna omregistreras till inlösenaktier). Detta är inte rimligt. För att skilja de inlösenaktier som omfattas av förslagen från de inlösenaktier som erhålls i ett förfarande med inlösenrätter, föreslås en definition av vad som i detta sammanhang inte avses med inlösenaktier.

Lagförslaget

Förslagen medför att en ny paragraf, 42 kap. 17 a §, införs i IL.

4.2 Inköpsrätter

4.2.1 Utdelningsbeskattning vid tilldelning av inköpsrätter

Förslag: Inköpsrätter som tilldelas på grund av ett aktieinnehav behandlas som utdelning vid tilldelningen.

Skälen för förslaget

Bakgrund

Om ett aktiebolag vill föra över annan egendom, t.ex. aktier i ett dotterbolag, till aktieägarna kan bolaget dela ut inköpsrätter. En inköpsrätt ger innehavaren rätt att till ett visst pris, vid ett visst tillfälle, köpa aktier i ett annat bolag än det utdelande.

Ändrad beskattningstidpunkt

Värdet av inköpsrätter behandlas i dag som utdelning både för obegränsat och begränsat skattskyldiga personer. Något förslag om utdelningsbeskattning behöver därmed inte lämnas avseende dessa rätter. Dock är det inte tilldelningen som beskattas, utan utnyttjandet eller avyttringen av inköpsrätten. Till skillnad från inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter så beskattas begränsat skattskyldiga personer även vid avyttring av inköpsrätter. Med anledning av den ändrade beskattningstidpunkten som föreslås för inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar i avsnitt 4.1.1, finns det anledning att överväga om ändrad beskattningstidpunkt ska föreslås även för inköpsrätter.

I avsnitt 4.1.1 föreslås att inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Fördelarna och

nackdelarna med beskattningstidpunkt vid tilldelning respektive vid utnyttjande och avyttring som anges i ovan nämnda avsnitt gäller även för inköpsrätter. Om beskattningstidpunkten sker vid utnyttjande och avyttring kan särskilt nämnas det praktiska problemet med att inköpsrätterna vid den tidpunkten inte längre finns hos värdepapperscentral, förvaltare eller utdelande bolag, utan finns i den skattskyldiges ägo. De som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten kan då ha svårt att få information om när inköpsrätten utnyttjas, men framförallt om när de avyttras. Ett annat problem som finns redan i dag, och som fortsatt kommer att gälla om beskattningstidpunkten infaller vid utnyttjande och avyttring avser inkomstskatt och lämnandet av kontrolluppgifter. I dag är det svårt att knyta någon viss uppgiftslämnare till skyldigheten att lämna kontrolluppgift vid utnyttjande av inköpsrätter, vilket resulterar i att någon kontrolluppgift inte lämnas i dessa situationer. Att kontrolluppgift inte lämnas när inköpsrätter utnyttjas får till följd att uppgifter inte redovisas i den förtryckta inkomstdeklarationen. Detta ökar risken för att den inlämnade inkomstdeklarationen innehåller oriktiga uppgifter, vilket kan leda till inkorrekt beskattning av den skattskyldige samt att den skattskyldige riskerar att påföras skattetillägg.

Om tilldelningen av inköpsrätter i stället skulle utgöra beskattningstidpunkten skulle de problem som anges ovan inte uppstå. De aktörer som ansvarar för kupongskatten vet när beskattningstidpunkten inträffar, på samma sätt som gäller vid kontant utdelning. Vidare skulle det inte uppstå problem med lämnandet av kontrolluppgifter, eftersom förslaget innebär att beskattningstidpunkten tidigareläggs. Det bör då inte längre vara svårt att knyta en uppgiftslämnare till skyldigheten att lämna kontrolluppgift.

I sammanhanget kan nämnas att, till skillnad från inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som avses i avsnitt 4.1, kommer det inte ske någon kapitalvinstbeskattning vid utnyttjandet om tilldelningen är beskattningstidpunkt. I dessa fall läggs beloppet som tas upp till beskattning vid tilldelningen till omkostnadsbeloppet på de erhållna aktierna.

Med anledning av de problem som anges ovan med beskattningstidpunkten vid utnyttjande och avyttring samt att det är en fördel om beskattningstidpunkten för inköpsrätter sammanfaller med beskattningstidpunkten för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter, föreslår Skatteverket att värdet av tilldelade inköpsrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelning. Tilldelningen av inköpsrätterna ska därmed utgöra beskattningstidpunkten, i stället för utnyttjandet och avyttringen av inköpsrätterna, som gäller i dag. Detta föreslås gälla för både obegränsat och begränsat skattskyldiga fysiska och juridiska personer. För obegränsat skattskyldiga personer föreslås detta gälla enligt en ny bestämmelse i inkomstskattelagen. Eftersom det med utdelning i kupongskattelagen avses samma sak som utdelning enligt inkomstskattelagen kommer förslaget för begränsat skattskyldiga personer att innebära att värdet av inköpsrätter vid tilldelningen kommer att omfattas av begreppet utdelning i kupongskattelagen. Kupongskatt ska i dessa fall betalas enligt 1 § KupL. Något förslag till ny bestämmelse i kupongskattelagen behöver därmed inte lämnas.

Den praktiska hanteringen av kupongskatten

Av 7 och 14 §§ KupL framgår att kupongskatt ska innehållas vid utbetalningen av utdelningen. Enligt förslaget är det tilldelningen av inköpsrätterna som ska anses utgöra utbetalningen av utdelningen. Vid denna tidpunkt är det, på samma sätt som för all sakutdelning, inte möjligt att innehålla kupongskatt. Om kupongskatt inte

innehålls, så får värdepapperscentral kräva skattebeloppet av den skattskyldige enligt 10 § KupL. Detsamma gäller godkänd förvaltare, 12 § KupL. Detta innebär att det är värdepapperscentralen eller godkänd förvaltare som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten med en fordran mot den skattskyldige som uppstår vid tilldelningen. Om utdelande bolag är ett annat bolag än avstämningsbolag är det bolaget som ansvarar för att kupongskatten betalas in till staten och i dessa fall blir det bolaget som vid tilldelningen har en fordran mot den skattskyldige.

När det gäller förfarandet med inköpsrätter innebär utnyttjandet av dessa rätter att den skattskyldige får köpa exempelvis aktier i ett dotterbolag till ett visst pris vid ett visst tillfälle. Detta förfarande skiljer sig alltså från inlösen- och återköpsförfarande, eftersom den skattskyldige vid utnyttjandet inte erhåller en monetär betalning vid utnyttjandet som den skattskyldige i normalfallet gör vid inlösen och återköp. Monetär betalning erhålls först när de vid utnyttjandet förvärvade tillgångarna (t.ex. dotterbolagsaktier) avyttrats. Detta kan innebära att det blir svårt för värdepapperscentral, godkänd förvaltare eller utdelande bolag att inom den tid som anges i kupongskattelagen erlagga kupongskatt, om det är en begränsat skattskyldig person som är skattskyldig. Ett sätt att lösa detta problem på skulle kunna vara att tilldelade inköpsrätter sätts på ett särskilt spärrat konto i den skattskyldiges namn. Den skattskyldige skulle då inte få tillgång till dessa rätter förrän den skattskyldige erlagt kupongskatten till den aktör som ska innehålla skatten.

Om det införs ett särskilt konto skulle det vara en ny företeelse i kupongskattelagen och problemet med säkerställande av betalning av skatten föreligger inte bara för inköpsrätter, utan för i princip all sakutdelning. Om ett sådant förslag skulle lämnas, bör det därmed omfatta all sakutdelning. Att lämna ett sådant förslag ligger dock utanför avsikten med denna promemoria. Vidare är förfarandet med inköpsrätter väldigt ovanligt förekommande. Sammantaget bedömer Skatteverket att det inte är lämpligt med ett särskilt spärrat konto endast för inköpsrätter. Ett lämpligare sätt att säkerställa betalningen av skatten är i stället att den aktör som ansvarar för att betala in kupongskatten reglerar fordringsförhållandet som uppstår vid tilldelningen med den skattskyldige. Därigenom säkerställs att aktören erhåller medel motsvarande den skatt som ska betalas in till staten inom den tid som denna betalning ska göras.

Om den skattskyldige inte kommer att betala aktören det belopp som aktören ska betala in till staten, är det inte rimligt att värdepapperscentral och godkänd förvaltare ska behöva betala kupongskatten med egna medel, i de fall dessa aktörer ansvarar för inbetalningen av skatten. I dessa fall bör aktören gentemot det utdelande bolaget avtalsvägen reglera att den hålls skadeslös i de fall kupongskatten inte betalas av den skattskyldige. Bankgaranti eller liknande säkerhet kan då eventuellt anses nödvändigt.

Endast tilldelade inköpsrätter omfattas

Ovan anges att det är en fördel med att beskattningstidpunkten för inköpsrätter är densamma som för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Det är även en fördel att förslaget om inköpsrätter i övrigt utformas på samma sätt som förslaget om beskattning för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. I avsnitt 4.1.1 anges att förslaget om utdelningsbeskattning för inlösen- och återköpsförfaranden bör begränsas till att endast omfatta de situationer när inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter tilldelats på grund av ett aktieinnehav. Därför är det lämpligt att även

begränsa förslaget om beskattning för inköpsrätter till att endast omfatta sådana inköpsrätter som tilldelats på grund av ett aktieinnehav. Inköpsrätter som förvärvas på marknaden kommer därmed inte att behandlas som utdelning, eftersom dessa rätter då inte anses tilldelade. Dessa förvärv sker som vanliga transaktioner på aktiemarknaden och ska hanteras inom ramen för kapitalvinstsystemet.

Tidpunkt när inköpsrätter tilldelas

Såsom anges ovan så föreslås att inköpsrätter ska beskattas som utdelning vid tilldelning av inköpsrätterna. Vid vilken tidpunkt som inköpsrätterna ska anses tilldelade avgörs av befintliga beskattningstidpunkter i inkomstskattelagen och kupongskattelagen för utdelning. Om aktieägaren är en obegränsat skattskyldig fysisk person anses inköpsrätter tilldelade när aktieägarna kan disponera över dessa enligt 41 kap. 8 § IL. Om aktieägaren är en obegränsat skattskyldig juridisk person är det bokföringsmässiga grunder som avgör när beskattningstidpunkten ska inträffa avseende tilldelade inköpsrätter, 14 kap. 2 § IL. För en begränsat skattskyldig person är det utdelningstillfället i 2 § första stycket KupL som är avgörande för beskattningstidpunkten. Att beskattningstidpunkten kan variera, trots att tilldelningen av inköpsrätterna gjorts vid samma tidpunkt innebär att beskattningsunderlaget, dvs. värdet på inköpsrätterna, måste värderas vid olika tidpunkter. Detta innebär en administrativ börda för Skatteverket, och kan innebära att aktieägare blir beskattade för olika belopp trots att de tilldelats lika många inköpsrätter vid samma tidpunkt. Eftersom detta är ett problem som föreligger för sakutdelning i stort, och inte endast avseende inlösen- och återköpsförfaranden, anser dock Skatteverket att problemet med olika beskattningstidpunkter är något som ligger utanför denna promemoria.

Värdet av inköpsrätter

I detta avsnitt föreslås att värdet av inköpsrätter vid tilldelning ska utgöra beskattningsunderlaget. För att få fram värdet på inköpsrätter vid tilldelning måste en värdering ske. Av 61 kap. 2 § IL framgår att inkomster i annat än pengar ska värderas till marknadsvärdet om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Med marknadsvärdet avses det pris som den skattskyldige skulle fått betala om han själv skaffat sig motsvarande värdepapper. I avsnitt 4.1.1 anges att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter bör värderas till marknadsvärdet vid tilldelningen. Skatteverket anser att det är lämpligt att inköpsrätter värderas på samma sätt som dessa aktier och rätter. Därför bör även inköpsrätter bestämmas till marknadsvärdet vid tilldelningen i enlighet med 61 kap. 2 § IL.

Såvitt avser inköpsrätter som tilldelats begränsat skattskyldiga personer så ska utdelande bolag senast en vecka efter beslutet om utdelning till Skatteverket lämna in en bestyrkt uppgift om inköpsrätternas värde vid utdelningstillfället, 21 § KupL.

När det gäller de marknadsnoterade bolagen kan det ske en handel med inköpsrätter. Om det inte finns något marknadsvärde för dessa rätter vid beskattningstidpunkten anser Skatteverket att marknadsvärdet bör fastställas på samma sätt som vid värdering av värdepapper med ledning av marknadsnotering när kontrolluppgift ska lämnas, se Skatteverkets ställningstagande den 29 april 2014, dnr 131 215818-14/111. Detta innebär att om inköpsrätter inte är marknadsnoterade vid beskattningstidpunkten, men blir marknadsnoterade senast fjorton dagar efter beskattningstidpunkten, används medianen av kursen. Medianen bör beräknas utifrån de fem noteringsdagarna närmast beskattningstidpunkten.

Om ett bolag som inte är marknadsnoterat skulle genomföra en tilldelning av inköpsrätter så är det inte lika enkelt att hitta ett marknadsvärde för inköpsrätterna vid tilldelningen. Dock får man här använda sig av gängse metoder för värdering.

Det är lämpligt att Skatteverket utfärdar allmänna råd eller brevsvvar avseende marknadsvärdet för inköpsrätter vid tilldelningen.

Kontrolluppgifter

Av 19 kap. 1 § SFL framgår att kontrolluppgift ska lämnas bl.a. om utdelning på delägarätter och av 21 kap. 1 § SFL framgår att kontrolluppgift ska lämnas bl.a. om avyttring av delägarätter. En inköpsrätt likställs med en option och bestämmelserna om delägarätter ska tillämpas på optioner vars underliggande tillgångar består av aktier (48 kap. 2 § andra stycket fjärde strecksatsen II).

I dag är det svårt att knyta någon viss uppgiftslämnare till skyldigheten att lämna kontrolluppgift vid utnyttjande av inköpsrätter, vilket resulterar i att någon kontrolluppgift inte lämnas i dessa situationer.

Om inköpsrätt behandlas som utdelning redan vid tilldelningen ska kontrolluppgift lämnas enligt 19 kap. SFL. Problemet med att knyta någon viss uppgiftslämnare till skyldigheten att lämna kontrolluppgift vid utnyttjande av inköpsrätter borde då inte längre kvarstå, eftersom förslaget innebär att beskattningstidpunkten tidigareläggs. Vid den tidpunkten bör det inte vara svårt att koppla den som tillgodoräknat eller betalat utdelningen enligt 19 kap. 3 § SFL till utdelningen. Inköpsrätterna ska, på samma sätt som när exempelvis aktier delas ut, tas upp till marknadsvärdet i kontrolluppgiften. Om inköpsrätter sedan avyttras ska kontrolluppgift lämnas enligt 21 kap. SFL. Om inköpsrätter i stället utnyttjas ska någon kontrolluppgift dock inte lämnas, eftersom detta inte utlöser någon beskattning. Beskattning sker först när aktien som erhålls vid utnyttjande av inköpsrätten i ett senare skede avyttras.

Kontrolluppgift avseende utdelning på och avyttring av inköpsrätter ska lämnas både för obegränsat och begränsat skattskyldiga fysiska personer (19 kap. 2 §, 21 kap. 2 § och 23 kap. 2 § SFL). När det gäller begränsat skattskyldiga personer, både fysiska och juridiska, så ska uppgifter avseende utdelningen även lämnas enligt 8 och 15 §§ KupL.

Lagförslaget

Förslagen medför ändringar i 24 kap. 5 § II och att en ny paragraf, 42 kap. 17 a §, införs i II.

4.2.2 Anskaffningsutgift

Förslag: För inköpsrätter som behandlas som utdelning vid tilldelningen är anskaffningsutgiften det belopp som ska tas upp som utdelning.

Skälen för förslaget: I avsnitt 4.2.1 föreslås att inköpsrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. På samma sätt som för inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar i avsnitt 4.1.2 är det rimligt att det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen får användas som anskaffningsutgift när inköpsrätterna vid ett senare tillfälle utnyttjas eller avyttras. Därför föreslås, på samma sätt som för inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och andra liknande tillgångar att det belopp som ska tas upp som utdelning vid

tilldelningen ska utgöra anskaffningsutgiften för inköpsrätter. Detta innebär att aktieägaren vid avyttring av inköpsrätterna endast beskattas för den värdeökning av dessa rätter som sker mellan tilldelning och avyttringen. Vid utnyttjande av inköpsrätter innebär förslaget att det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen läggs till omkostnadsbeloppet på de förvärvade aktierna. När de förvärvade aktierna vid ett senare tillfälle avyttras kommer aktieägaren endast beskattas för skillnaden mellan vad som erhålls för aktierna och det sammanlagda beloppet av vad som erlagts för aktierna och det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen.

Lagförslaget

Förslagen medför att en ny paragraf, 48 kap. 13 a §, införs i IL.

4.3 Ikraftträdandebestämmelser

Förslag: De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas första gången på inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra likande tillgångar som tilldelas efter den 31 december 2022.

Skälen för förslaget: Förslagen om att inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra likande tillgångar ska behandlas som utdelning vid tilldelningen innebär för obegränsat skattskyldiga personer att värdet på dessa aktier och rätter vid tilldelningen ska behandlas som utdelning. Detta medför en tidigareläggning av beskattningstidpunkten samt att den effektiva skattesatsen i vissa fall kan bli högre. Vidare innebär förslagen att begränsat skattskyldiga personer inte längre kan undgå beskattning vid ett inlösen- och återköpsförfarande där inlösenaktier, inlösenrätter eller säljrätter tilldelas. Eftersom de föreslagna förändringarna påverkar beskattningen för fysiska personer som har kalenderår som beskattningsår samt att förslagen får anses vara till nackdel för den skattskyldige, bör bestämmelserna inte börja tillämpas under ett beskattningsår. Därför föreslås att bestämmelserna ska träda ikraft den 1 januari 2023.

För inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra likande tillgångar som tilldelats innan den 1 januari 2023, men som ännu inte utnyttjats eller avyttrats den 1 januari 2023, ska äldre bestämmelser gälla. Det innebär att inlösen och återköp för obegränsat skattskyldiga personer ska behandlas som en avyttring när inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter utnyttjas eller avyttras. För begränsat skattskyldiga personer ska inlösen och återköp i dessa fall behandlas som en utdelning när inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter utnyttjas, med rätt till återbetalning för viss kupongskatt. När det gäller inköpsrätter ska de behandlas som utdelning vid utnyttjandet eller avyttringen av inköpsrätterna.

5 Konsekvensanalys

5.1 Syfte och effekter av utebliven ändring

Kontant utdelning, inlösen av aktier och återköp av aktier är alla tillåtna värdeöverföringar som aktiebolag får göra till sina aktieägare enligt aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. Trots att alla dessa tre förfaranden kan användas när värden ska föras över från bolag till aktieägare, är det bara kontant utdelning som beskattas som utdelning. För obegränsat skattskyldiga personer beskattas inlösen och återköp som en avyttring som ska hanteras inom kapitalvinstsystemet. För begränsat skattskyldiga personer behandlas inlösen och återköp som en utdelning på vilken det utgår kupongskatt. Begränsat skattskyldiga personer kan erhålla viss återbetalning av kupongskatt, vilket innebär att beskattningen motsvarar den beskattning som blir aktuell för obegränsat skattskyldiga personer.

Med nuvarande lagstiftning finns en möjlighet för begränsat skattskyldiga personer att helt undgå att betala skatt vid inlösen- och återköpsförfaranden. Detta är möjligt om de avyttrar inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som tilldelats i inlösen- och återköpsförfaranden. Även investmentföretag kan med dagens lagstiftning delvis undvika beskattning vid inlösen och återköp, eftersom dessa företag inte tar upp kapitalvinster till beskattning. Investmentföretagen är i stället föremål för schablonbeskattning som innebär att investmentföretag tar upp en schablonintäkt till beskattning som motsvarar 1,5 procent av underlaget vid beskattningsårets ingång. Ur skattesynpunkt är det även möjligt att det kan vara mer fördelaktigt för obegränsat skattskyldiga personer med inlösen och återköp än kontant utdelning, eftersom den effektiva skattesatsen i vissa fall kan bli lägre.

De skattemässiga skillnaderna mellan kontant utdelning, inlösen och återköp synes påverka valet mellan de olika förfarandena. Skatteverket anser att skattesystemet i så stor utsträckning som möjligt ska vara handlingsneutralt. Syftet med förslaget avseende inlösen- och återköpsförfaranden är därför att utjämna dessa skattemässiga skillnader.

Förslaget innebär att inlösen- och återköpsförfaranden likställs med kontant utdelning i beskattningshänseende genom att tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter behandlas som utdelning. Förutom att inlösen- och återköpsförfarandet ska utdelningsbeskattas, ska beskattningstidpunkten för utdelning inträffa vid tilldelningen av dessa aktier och rätter. I dag inträffar beskattningstidpunkten vid utnyttjande och avyttring av dessa aktier och rätter. Förslaget omfattar både obegränsat och begränsat skattskyldiga personer. I och med att beskattningstidpunkten för utdelning i förslaget inträffar vid tilldelning är det inte längre möjligt för begränsat skattskyldiga personer att helt undgå beskattning i ett inlösen- och återköpsförfarande genom att avyttra inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Genom förslaget avseende inlösen och återköp är det inte heller möjligt för investmentföretag att delvis undgå beskattning, eftersom dessa aktier och rätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. För obegränsat skattskyldiga personer innebär förslaget att den effektiva skattesatsen vid ett inlösen- återköpsförfarande blir densamma som vid kontant utdelning.

Om förslaget avseende inlösen- och återköpsförfaranden inte genomförs kommer det fortsatt vara möjligt för begränsat skattskyldiga personer och investmentföretag att helt eller delvis undgå beskattning vid inlösen- och återköpsförfaranden. För obegränsat skattskyldiga personer kommer det fortsatt vara möjligt att genom inlösen och återköp erhålla en lägre effektiv beskattning jämfört med kontant utdelning. Beslut om vilket förfarande som ska tillämpas vid

värdeöverföringar från aktiebolag till aktieägare kommer därmed även fortsättningsvis att till viss del drivas av skattemässiga överväganden.

Inköpsrätter behandlas redan i dag som utdelning, men i likhet med de aktier och rätter som anges ovan ska beskattning inte ske förrän inköpsrätter utnyttjas eller avyttras. Även för inköpsrätter föreligger det vissa problem vid uttag av skatt för begränsat skattskyldiga personer vid dessa tidpunkter. Om förslaget med utdelningsbeskattning vid tilldelning inte även omfattar inköpsrätter så kommer dessa problem att kvarstå. Vidare kommer sannolikt den praktiska hanteringen av inköpsrätter försvåras om beskattningen inte överensstämmer med beskattningen av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Därför föreslås i denna promemoria att även tilldelning av inköpsrätter ska behandlas som utdelning.

5.2 Offentligfinansiella effekter

Förslaget i promemorian avseende inlösen och återköp medför att det inte kommer vara möjligt för begränsat skattskyldiga personer att undgå att betala kupongskatt genom att avyttra inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Bedömningen är att förslaget påverkar utdelningsskattebasen för kupongskatt och leder till ökade skatteintäkter. Förslaget om att inlösen- och återköpsförfaranden för investmentföretag ska omfattas av utdelningsbeskattning bedöms däremot ha en liten påverkan på utdelningsskattebasen för inkomstskatt. Även skatteintäkterna från utdelning till obegränsat skattskyldiga personer påverkas eftersom denna grupp ska utdelningsbeskattas för tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Den ökade skatteintäkten kommer dock troligtvis i stort sett motsvara den minskade skatteintäkten avseende den kapitalvinstbeskattning som är aktuell i dag vid inlösen och återköp för obegränsat skattskyldiga personer.

Enligt Skatteverkets beräkningar har bortfallet i skatteintäkter, på grund av att begränsat skattskyldiga personer har undgått kupongskatt, uppgått till ca 1,73 miljarder kronor under åren 2018–2020. Detta innebär att den offentligfinansiella effekten kan uppgå till i genomsnitt 0,58 miljarder kr per år. Förändringar i utdelningsskattebasen på grund av att investmentföretag ska omfattas av utdelningsbeskattning förväntas ge en offentligfinansiell effekt nära noll. Differensen i skatteintäkter från obegränsat skattskyldiga personer förväntas också vara nära noll.

Beräkningen av de offentligfinansiella effekterna av förslaget avseende inlösen och återköp baseras på ett antal antaganden, eftersom underlagen, i vissa avseenden, är bristfälliga. Exempelvis finns det bristfällig information om vilka begränsat skattskyldiga personer som deltagit i inlösen- och återköpsförfaranden. Vidare finns inte information om i vilken omfattning dessa har avyttrat inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Normalt sett deklarerar inte sådana uppgifter.

5.2.1 Effekter för utdelningsskattebasen för kupongskatt

Av de olika inlösen- och återköpsförfaranden som diskuteras i den här promemorian är inlösenförfaranden med inlösenaktier (aktiesplit) det vanligaste. Under år 2018 fördes ca 13 miljarder kronor över från aktiebolag till aktieägare genom förfaranden med inlösenaktier. För år 2019 uppgick beloppet till ca 21 miljarder kronor och för år 2020 uppgick beloppet till ca 4 miljarder kronor. Första halvåret av år 2021 har ca 47 miljarder kronor förts över från bolag till aktieägare. I relation till kontant utdelning överfördes relativt små värden via inlösenaktier,

även om summorna i de enskilda fallen kan vara av betydande storlek. Den kontanta utdelningen över Stockholmsbörsen uppgick till ca 269⁶ miljarder respektive ca 249⁷ miljarder kronor under åren 2019 och 2020. Inlösenförfaranden med inlösenrätter är ovanliga. Under åren 2018–2020 har det inte skett inlösenförfaranden med inlösenrätter hos svenska aktiebolag. Även förfaranden med återköp med säljrätter är ovanliga. Det har såvitt Skatteverket vet inte förekommit några sådana förfaranden de senaste åren.

För att beräkna de offentligfinansiella effekterna av en utökad kupongskattebas krävs att ett antal antaganden görs. Enligt statistik från Statistiska centralbyrån uppgår det utländska aktieägandet på den svenska aktiemarknaden till ungefär 40 procent⁸. Om det antas att 40 procent av förfarandet med inlösenaktier hör till begränsat skattskyldiga personer och majoriteten av inlösenaktierna avyttras i stället för att utnyttjas för att på så vis undgå kupongskatt, kan effekterna på den svenska kupongskattebasen överslagsvis beräknas. För att inte riskera att överskatta den offentligfinansiella effekten antas att tre fjärdedelar av de begränsat skattskyldiga personerna som deltar i ett inlösenförfarande avyttrar inlösenaktierna i stället för att utnyttja dem. Av de 13 miljarder kronor som överfördes genom inlösenförfaranden med inlösenaktier under år 2018 kan således ca 4 miljarder kronor antas ha överförts till begränsat skattskyldiga personer som sedan avyttrat inlösenaktierna. På motsvarande sätt antas att det under åren 2019 och 2020 har överförts ca 6 respektive 1 miljarder kronor till begränsat skattskyldiga personer som sedan avyttrat inlösenaktierna. För första halvåret av 2021 antas ca 14 miljarder kronor ha förts över till begränsat skattskyldiga personer.

Kupongskatten är en definitiv källskatt som utgår med 30 procent. Den effektiva skattesatsen är dock betydligt lägre, bl.a. på grund av att Sverige har tecknat skatteavtal med olika länder där avtalen föreskriver lägre skattesatser, men också för att det i dag är möjligt för begränsat skattskyldiga personer att begära att en del av kupongskatten återbetalas vid inlösen- och återköpsförfaranden. Skatteverket bedömer att den effektiva skattesatsen i genomsnitt uppgår till ca 15 procent. Om vi utgår från den genomsnittliga effektiva skattesatsen innebär det således att Sverige antas ha gått miste om ca 0,60 miljarder kronor i skatteintäkter för år 2018, ca 0,93 miljarder kronor för år 2019, ca 0,20 miljarder kronor för år 2020 och 2,13 miljarder kronor för första halvåret av 2021 avseende inlösenförfaranden med inlösenrätter. Totalt sett har därmed Sverige gått miste om skatteintäkter på ca 1,73 miljarder kronor under åren 2018–2020 avseende detta förfarande. Detta motsvarar i genomsnitt drygt 0,58 miljarder kr per år. Bortfallet kan ställas i relation till att skatteintäkterna från kupongskatten uppgick till ca 8,50 miljarder kronor år 2018, ca 7,20 miljarder kronor år 2019 och ca 3,50 miljarder kronor år 2020⁹. Skatteintäkterna hade med andra ord varit 7 procent högre år 2018, 13 procent högre år 2019 och 6 procent högre år 2020 om det inte hade varit möjligt för begränsat skattskyldiga personer att undgå beskattning i Sverige genom

⁶ Sophia Sinclair, ”Rekordutdelning på börsen – ”H&M är ett extremfall””, Svenska Dagbladet 1/4 2019, <https://www.svd.se/rekordutdelning-pa-borsen-de-ar-ett-extremfall>, [hämtad 2021-06-02].

⁷ Alexander Gustafsson, ”Aktier med högst utdelning och direktavkastning 2020”, Nordnet 1/3 2020, <https://www.nordnet.se/blogg/aktier-utdelning/>, [hämtad 2021-06-02].

⁸ Statistiska Centralbyrån, 4/3 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/finansmarknad/aktieagarstatistik/aktieagarstatistik/pong/tabell-och-diagram/agarandelar-av-aktier-i-bolag-noterade-pa-svensk-marknadsplats/> [hämtad 2021-06-02].

⁹ Ekonomistyrningsverket, 2021. *Utfallet för statens budget - del av ESV:s underlag till årsredovisningen för staten 2020. Rapport 2021:12*. <https://www.esv.se/contentassets/58fc9f3b720d4725abb14f420c2c83d9/esv-2021-12-utfallet-for-statens-budget-2020.pdf>, [hämtad 2021-06-02].

att avyttra inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter i ett inlösen- och återköpsförfarande.

Förutom att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelning, så kommer kapitalvinstbeskattning att ske när dessa aktier och rätter avyttras eller utnyttjas. Detsamma gäller för inköpsrätter om de avyttras. Om inköpsrätter utnyttjas ska i stället beloppet som tas upp till beskattning vid tilldelningen läggas till omkostnadsbeloppet på de tillgångar som erhålls vid utnyttjandet. Eftersom förslagen inte påverkar Sveriges beskattningsrätt vad gäller kapitalvinster så kommer begränsat skattskyldiga personer fortsatt att kunna undgå att betala den kapitalvinstskatt som uppkommer om tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter avyttras eller utnyttjas. Detsamma gäller när inköpsrätter avyttras.

I sammanhanget bör dock noteras att, eftersom beskattning enligt förslaget sker vid tilldelningen, kommer beloppet som ska tas upp till kapitalvinstbeskattning vid utnyttjande respektive avyttring av inlösenaktier endast att utgöras av den eventuella värdeökning som sker mellan tilldelning och avyttring respektive utnyttjande. Detsamma gäller när inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter avyttras. När inlösenrätter och säljrätter utnyttjas kommer beloppet som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen läggas till omkostnadsbeloppet på de inlösta eller återköpta aktierna. Detta innebär att aktieägaren då endast beskattas för skillnaden mellan vad som erhålls för de inlösta eller återköpta aktierna och det sammanlagda beloppet av anskaffningsutgiften på de ursprungliga aktierna och det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen. Att begränsat skattskyldiga personer i normalfallet inte kommer att beskattas vid utnyttjande respektive avyttring bedöms därmed endast vara av mindre betydelse för kupongskatteuttaget.

5.2.2 Effekter för utdelningsskattebasen för inkomstskatt

Förslaget avseende inlösen och återköp innebär att obegränsat skattskyldiga personer kommer att utdelningsbeskattas vid tilldelning av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Detta innebär att utdelningsskattebasen och skatteintäkter som härrör från utdelningsbeskattning kommer att öka. De ökade skatteintäkterna kommer i princip att motsvaras av minskade skatteintäkter från kapitalvinstbeskattningen. En skillnad består dock i att en viss kapitalvinstbeskattning fortsatt kan bli aktuell vid utnyttjande och avyttring av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter enligt förslaget. En annan skillnad består i att den effektiva skattesatsen vid inlösen- och återköpsförfaranden kommer att öka något i och med förslaget, eftersom det vid utdelningsbeskattning inte är möjligt att göra avdrag för omkostnadsbelopp eller kvitta den kapitalvinst som inlösen- eller återköpsförfarandet genererar mot en eventuell kapitalförlust. Sammantaget bedöms dock den offentligfinansiella effekten vara nära noll.

Utdelningsskattebasen bedöms öka i de fall investmentföretag tilldelas inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter i ett inlösen- och återköpsförfaranden. Investmentföretag lyder under speciella skatteregler jämfört med vanliga aktiebolag. Detta innebär att de ska ta upp utdelning till beskattning, men däremot är de undantagna från kapitalvinstbeskattning. Förslaget i promemorian avseende inlösen och återköp innebär att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Eftersom investmentföretagen omfattas av reglerna för utdelningsbeskattning kommer inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter enligt förslaget att bli föremål för utdelningsbeskattning. Även om utdelningsskattebasen bedöms öka, så innebär detta inte med nödvändighet att

skatteintäkterna från investmentföretag avseende utdelning kommer att öka. De investmentföretag som omfattas av de särskilda skattereglerna redovisar stora outnyttjade skattemässiga underskott år efter år, vilket innebär att de inte blir föremål för någon faktisk inkomstbeskattning. Om inlösen- och återköpsförfaranden likställs med kontant utdelning kommer investmentföretagen att redovisa ökade intäkter. Det kan innebära att outnyttjade underskott från tidigare beskattningsår kommer att minska i större omfattning än om dessa förfaranden fortsatt skulle hanteras inom kapitalvinstsystemet. Mot bakgrund av att dessa bolag redovisar stora underskott är det osannolikt att dessa intäkter kommer att vara så pass stora att underskotten övergår till överskott. Förslaget avseende inlösen och återköp bedöms således inte få någon offentligfinansiell effekt i detta avseende.

Förslaget avseende inköpsrätter bedöms inte påverka utdelningsskattebasen, eftersom dessa rätter redan i dag hanteras som utdelning.

5.2.3 Övriga offentligfinansiella effekter

Inskränkt skattskyldiga (allmännyttiga) stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund beskattas i dag varken för utdelning eller för kapitalvinster. Förslaget avseende inlösen och återköp medför därmed ingen ändring för dessa subjekt vad gäller deras beskattning. Förslaget kan dock komma att påverka vilka intäkter som måste användas till allmännyttiga ändamål i dessa stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund, vilket i sin tur kan leda till förändrad skattestatus och med det förändrad beskattning. I dagsläget utgör intäkter som är hänförliga till utdelningar sådana intäkter som måste användas till allmännyttiga ändamål, medan kapitalvinster inte utgör sådana intäkter. I och med förslaget att tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter i ett inlösen- och återköpsförfarande ska behandlas som utdelning, kommer de intäkter som måste användas till allmännyttiga ändamål att öka för inskränkt skattskyldiga stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som tilldelas sådana aktier och rätter. Om dessa stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund inte har möjlighet att använda intäkterna till allmännyttiga ändamål i den utsträckning som krävs för att leva upp till fullföljdskravet kommer de att betraktas som oinskränkt skattskyldiga personer i beskattningshänseende. Detta innebär att de kommer att beskattas fullt ut för både utdelningar och kapitalvinster. Förslaget skulle med andra ord kunna leda till att skatteintäkterna från utdelnings- och kapitalvinstbeskattningen hos stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund ökar. Det går dock inte att beräkna hur stor denna effekt kan tänkas bli, men den bedöms vara marginell.

5.3 Effekter för företag och enskilda

Det förväntas en förflyttning från inlösen- och återköpsförfarande till kontant utdelning bland utdelande bolag. Därmed uppstår lägre administrativ börda för de utdelande bolagen, men de skattemässiga fördelarna för bolag med hög andel utländska aktieägare försvinner. Begränsat skattskyldiga personer som erhåller inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter kommer inte kunna undgå beskattning i ett inlösen- och återköpsförfarande. Obegränsat skattskyldiga personer som erhåller inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter kan erhålla en något högre effektiv beskattning eftersom dessa rätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen.

Investmentföretag som erhåller inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter måste ta upp värdet av dessa aktier och rätter som utdelning.

5.3.1 Antal berörda företag och enskilda

Enligt Skatteverkets uppgifter är inlösenförfaranden med inlösenrätter samt återköp med säljrätter hos svenska aktiebolag ovanliga. Inlösenförfaranden med inlösenaktier (aktiesplit) är det vanligaste.

Enligt Skatteverkets uppgifter gör ett tiotal bolag sådana förfaranden varje år. Berörda är aktieägare i dessa bolag. Enligt Statistiska Centralbyrån fanns 969 börsnoterade bolag i utgången av juni 2021 och 10 bolag utgör därmed drygt 1 procent av samtliga bolag. Enligt värdepapperscentralen Euroclear Sweden AB fanns det totalt 2,4 miljoner unika aktieägare i Sverige i slutet av år 2020.¹⁰ Om de berörda bolagen utgörs av ett representativt urval från samtliga börsnoterade bolag kan det uppskattningsvis röra sig om 24 000 aktieägare. Vidare rapporterar Euroclear Sweden AB om att drygt 85 procent av ägandet utgjordes av privatpersoner, 2 procent av svenska juridiska personer och 13 procent av utländska ägare samt att män generellt har större aktieförmögenhet än kvinnor. Aktieinnehavare som är begränsat skattskyldiga personer är vanligen bosatta eller hör hemma i en annan stat än Sverige. Om även dessa uppgifter gäller de 10-tal berörda företagen skulle alltså 20 880 aktieägare¹¹ utgöras av obegränsat skattskyldiga personer i Sverige och 480 stycken av dessa vara företag. Uppskattningsvis kan 3 120 aktieägare¹² vara begränsat skattskyldiga personer. Som presenterats tidigare uppgår det utländska aktieägandet på den svenska aktiemarknaden till ungefär 40 procent¹³. Därmed dras slutsatsen att begränsat skattskyldiga personer äger i genomsnitt fler aktier per person än obegränsat skattskyldiga personer.

Vad gäller antal investmentföretag finns ett flertal svenska företag som benämner sig som investmentföretag eller investmentbolag. Det är dock endast en liten andel av dessa som faller in under de särskilda skatteregler som gäller för investmentföretag. Enligt Skatteverkets uppgifter rör det sig om tiotal företag totalt sett. Det är emellertid okänt hur många investmentföretag per år som kan ingå i de olika typerna av förfaranden.

5.3.2 Effekter för utdelande bolag

Inlösen- och återköpsförfaranden förefaller vara mer komplicerade att genomföra för ett utdelande företag i jämförelse med kontant utdelning. Det finns med andra ord en relativt större administrativ börda med ett inlösen- och återköpsförfarande för det utdelande bolaget. Beslut om att använda dessa förfaranden trots allt synes främst vara baserade på skattemässiga överväganden. Detta gäller speciellt för bolag med en hög andel utländska aktieägare. Förslaget avseende inlösen och återköp syftar till att ekonomiskt jämställa inlösen- och återköpsförfaranden med kontant utdelning. Därmed förväntas att inlösen- och återköpsförfaranden, som genomförs av skattemässiga skäl, minskar till förmån för kontant utdelning. Om

¹⁰ Euroclear (2020). Aktieägandet i Sverige 2020. Euroclear Sweden AB.

¹¹ $(24\ 000 * 0,85) + (24\ 000 * 0,02) = 20\ 880$ obegränsat skattskyldiga personer enskilda respektive företag

¹² $(24\ 000 * 0,13) = 3\ 120$ begränsat skattskyldiga personer

¹³ Statistiska Centralbyrån, 4/3 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/finansmarknad/aktieagarstatistik/aktieagarstatistik/pong/tabell-och-diagram/agarandelar-av-aktier-i-bolag-noterade-pa-svensk-marknadsplats/> [hämtad 2021-06-02].

denna förflyttning sker bör även den administrativa bördan minska för det utdelande bolaget.

Det finns dock andra drivkrafter än rent skattemässiga för att använda sig av inlösen- och återköpsförfaranden. Det går därmed inte att hävda att användandet av dessa skulle upphöra helt. De flesta bolag strävar efter att ha en långsiktigt jämn utdelningsnivå, detta eftersom nivån på utdelningen sänder signaler till marknaden. Om ett aktiebolag under en viss period har en stor kassa kan det finnas incitament att använda sig av inlösen- och återköpsförfaranden i stället för kontant utdelning för att föra över värden till aktieägarna. På så vis undviks att felaktiga signaler, som bygger på en tillfällig uppgång av kassalikviditeten, sänds till marknaden. Det finns alltså en möjlighet att några bolag kommer välja att genomföra inlösen- och återköpsförfaranden även efter förslagets införande.

Om ett inlösen- och återköpsförfarande genomförs i ett bolag som inte är ett avstämningsbolag är det bolaget som ansvarar för innehållandet och inbetalningen av kupongskatten. Beskattnings tidpunkten för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter i förslaget kommer att flyttas till tilldelningen av dessa aktier och rätter. Vid denna tidpunkt finns det ingen monetär betalning som kupongskatten kan innehållas ifrån. Den monetära betalningen för inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter uppkommer i normala fall först när den skattskyldige avyttrar eller utnyttjar dessa aktier och rätter. Tiden mellan tilldelning och utnyttjandet uppgår i normalfallet endast till ca två till fyra veckor och inbetalningen av kupongskatten ska inte ske förrän inom fyra månader från utdelningstillfället, d.v.s. vid tilldelningen. Detta innebär att det i normala fall kommer att finnas monetära medel för kupongskatt som det utdelande bolaget kan innehålla och inbetala inom den tid som inbetalning av kupongskatten ska ske. Om det behövs kan utdelande bolag reglera fordringsförhållandet som uppstår vid tilldelningen med den skattskyldige. Därigenom säkerställs att bolaget erhåller medel motsvarande den skatt som ska betalas in till staten inom den tid som denna betalning ska göras.

Om ett inlösen- och återköpsförfarande genomförs i ett avstämningsbolag är det värdepapperscentral eller godkänd förvaltare som ansvarar för innehållandet och inbetalningen av kupongskatten. I dessa fall kan det finnas behov för dessa aktörer att gentemot det utdelande bolaget avtalsvägen reglera att de hålls skadeslösa i de fall kupongskatten inte betalas till aktörerna av den skattskyldige. Då står det utdelande bolaget risken att till värdepapperscentralen eller godkänd förvaltare behöva erlägga belopp motsvarande kupongskatten. När det utdelande bolaget beslutar om inlösen- eller återköpsförfarande måste denna risk tas med i beräkningen.

Ett alternativ för att säkerställa att kupongskatten kan betalas från medel som omfattas av inlösen- och återköpsförfarandet skulle kunna vara att bolaget samtidigt som inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter tilldelas även gör en viss kontantutdelning som ska täcka skatten för inlösen eller återköpsförfarandet.

5.3.3 Effekter för värdepapperscentralen och godkända förvaltare

Om ett inlösen- och återköpsförfarande genomförs i ett avstämningsbolag är det värdepapperscentral eller godkänd förvaltare som ansvarar för innehållandet och inbetalningen av kupongskatten. I dessa fall kan det finnas behov för dessa aktörer att gentemot den skattskyldige reglera fordringsförhållandet som uppstår vid tilldelningen av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter. Därigenom säkerställs att värdepapperscentral och godkänd förvaltare erhåller medel motsvarande den skatt som ska betalas in till staten inom den tid som denna betalning ska göras.

Om den skattskyldige inte kommer att betala värdepapperscentral eller godkänd förvaltare det belopp som dessa aktörer ska betala in till staten, är det inte rimligt att värdepapperscentral och godkänd förvaltare ska behöva betala kupongskatten med egna medel. I dessa fall bör aktören gentemot det utdelande bolaget avtalsvägen reglera att den hålls skadeslös i de fall kupongskatten inte betalas av den skattskyldige. Bankgaranti eller liknande säkerhet kan då eventuellt anses nödvändigt.

5.3.4 Effekter för begränsat och obegränsat skattskyldiga personer

För begränsat skattskyldiga personer som tilldelas inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter så innebär förslaget om att dessa aktier och rätter vid tilldelningen ska behandlas som utdelning, att de inte längre kan undgå beskattning i Sverige i ett inlösen- och återköpsförfarande genom att avyttra dessa aktier och rätter. Eftersom beskattningstidpunkten föreslås inträffa redan vid tilldelningen så blir begränsat skattskyldiga personer skattskyldiga innan en eventuell avyttring av rätten sker. För begränsat skattskyldiga personer som erhåller inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter innebär alltså förslaget att de kommer att erhålla en högre effektiv beskattning jämfört med i dag. Enligt överslagsberäkningen i kapitel 5.2 kan de ökade skatteintäkterna uppgå till 0,58 miljarder kr per år. Fördelat på 3 120 aktieägare blir det i genomsnitt drygt 185 000 kr per aktieägare och år.

Förslaget innebär att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Det medför en tidigareläggning av beskattningstidpunkten. För begränsat skattskyldiga personer som erhåller dessa tillgångar kommer tidigareläggningen av beskattningstidpunkten dock i praktiken sannolikt inte innebära att den skattskyldige måste erlagga kupongskatten tidigare än vad som gäller i dag. Eftersom skatten inte ska betalas in till staten förrän efter den tidpunkt då inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter utnyttjats, så kommer aktören som ansvarar för inbetalningen sannolikt att vänta med att betala in skatten tills dessa aktier och rätter utnyttjats och monetär ersättning har erhållits. När det gäller inköpsrätter så erhålls monetär betalning vid en avyttring, men inte vid ett utnyttjande av dessa rätter. I vissa undantagsfall erhålls inte heller någon monetär betalning när inlösenaktier utnyttjas. Detta innebär att den skattskyldige vid dessa förfaranden kan komma att behöva betala ett belopp motsvarande kupongskatten till den aktör som ska betala skatten till staten, även om monetär betalning ännu inte erhållits. Detta gäller dock redan enligt dagens regelverk.

Förslaget om utdelningsbeskattning vid tilldelning innebär vidare att en kapitalvinstberäkning ska ske vid utnyttjande och avyttring av inlösenaktier inlösenrätter och säljrätter. Detta gäller även vid avyttring av inköpsrätter, men inte om inköpsrätter utnyttjas. För begränsat skattskyldiga personer kommer en kapitalvinstberäkning vid utnyttjande och avyttring av dessa aktier och rätter i normalfallet inte att ske i Sverige, eftersom Sverige oftast inte har beskattningsrätten för kapitalvinster. Den delen av förslaget som innebär ändrad beskattningstidpunkt samt att en kapitalvinstberäkning ska göras vid utnyttjandet och avyttringen av dessa aktier och rätter har därmed försumbar betydelse för begränsat skattskyldiga personer.

Den föreslagna utdelningsbeskattningen kommer för obegränsat skattskyldiga personer troligtvis i princip att motsvaras av den minskade kapitalvinstbeskattningen som gäller i dag.

Förslaget om beskattningstidpunkt vid tilldelningen innebär att skatten ska erläggas beskattningsåret efter det beskattningsår då inlösenaktier, inlösenrätter,

säljrätter och inköpsrätter tilldelats. Detta till skillnad från i dag då skatten ska erläggas beskattningsåret efter det beskattningsår då dessa aktier och rätter utnyttjats eller avyttrats. Eftersom tiden mellan tilldelning och utnyttjande av dessa aktier och rätter i normalfallet endast uppgår till ca två till fyra veckor, kommer den ändrade beskattningstidpunkten endast innebära att skatten ska erläggas tidigare om tilldelning respektive utnyttjande och avyttring av dessa aktier och rätter sker under olika beskattningsår. Om exempelvis tilldelning av inlösenrätter sker under december 2023 och utnyttjandet av rätterna infaller i januari 2024, så kommer skatten som utdelningsbeskattningen vid tilldelningen medför att behöva betalas under 2024. Om beskattningstidpunkten skulle vara oförändrad jämfört med vad som gäller i dag skulle skatten behöva betalas först under 2025.

Som anges ovan innebär förslaget om utdelningsbeskattning vid tilldelning, att en kapitalvinstberäkning ska ske vid utnyttjande och avyttring av inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter samt vid avyttring av inköpsrätter. Inlösen- och återköpsförfarande och i vissa fall förfarande med inköpsrätter innebär därmed att den skattskyldige blir föremål för två beskattningstillfällen inom ramen för samma förfarande. Om dessa beskattningstillfällen inträffar under olika beskattningsår, är effekten av att beskattningstidpunkten för utdelning inträffar redan vid tilldelning att betrakta som en form av periodisering för obegränsat skattskyldiga personer. Detta påverkar företagens likviditet och fysiska personer riskerar att inte kunna kvitta kapitalvinster mot kapitalförluster som avser samma inlösen- eller återköpsförfarande. Vidare bidrar två olika beskattningstidpunkter till administrativa kostnader. Enligt Tillväxtverkets databas Malin är tidsåtgången för företag 15 respektive 7,5 minuter för att sätta sig in i informationskrav samt lämna uppgift om inkomst i deklARATIONEN. För enkelhetens skull antas att en ytterligare beskattningstidpunkt kommer ta 20 min per år. Totalt uppskattas att 480 obegränsat skattskyldiga företag berörs (se kapitel 5.3.2). Med en timkostnad på 504 kr¹⁴ summerar totala administrativa kostnader till ca 81 000 kr per år. Fler uppgifter kommer dock att kunna förtryckas i inkomstdeklARATIONEN, eftersom uppgifter om utdelning förtrycks. Detta är för den enskilde en förenkling i deklARATIONSFÖRFARANDET. Å andra sidan skulle det faktum att beskattningen kommer att ske i två omgångar kunna upplevas som mer komplicerat och tidskrävande för den enskilde.

När det gäller investmentföretag som erhåller inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter så innebär förslaget att de måste ta upp värdet av dessa aktier och rätter som utdelning. De administrativa kostnaderna för detta är emellertid troligen försumbar eftersom dessa typer av företag redan i dag är ålagda att redovisa utdelning till beskattning.

5.4 Konsekvenser för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

För Skatteverket innebär förslaget avseende inlösen en förenkling av hanteringen av inlösenförfaranden med inlösenaktier, eftersom Skatteverket inte behöver utfärda allmänna råd om fördelningen av omkostnadsbeloppet mellan ursprungliga aktier respektive inlösenaktier. Allmänna råd kan dock fortfarande komma att behöva utfärdas och brevsvaret behöva lämnas avseende marknadsvärdet för

¹⁴ Enligt SCBs lönesök är månadslönen för en revisor i genomsnitt 43 900 kr. Detta motsvarar ca 274 kr per timme. Inklusiv semesterersättning, arbetsgivaravgifter samt en overheadkostnad antas timkostnaden öka med påslaget 1.84. Därmed är timkostnaden för en revisor ca 504 kr per timme.

aktuella tillgångar. Eftersom inlösen och återköp sannolikt inte kommer att användas i den utsträckning som görs i dag, bedöms dock arbetsbelastningen för Skatteverket med att utfärda allmänna råd och lämna brevsvår avseende marknadsvärdet av inlösenaktier inte ta så mycket resurser i anspråk. Förfarandena med inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter används inte i någon stor utsträckning i dag och förfarandena bedöms inte öka i och med förslaget. Därmed bedöms arbetsbelastningen för Skatteverket med att utfärda allmänna råd och lämna brevsvår inte heller ta så mycket resurser i anspråk.

För Skatteverket innebär förslagen att vissa webbtjänster behöver uppdateras. Arbetet beräknas uppgå till ca fyra månaders heltidsarbete.

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

5.5 Jämställdhet

Förslaget om att inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen innebär att begränsat skattskyldiga personer som tilldelas sådana aktier och rätter inte längre kan undgå beskattning i ett inlösen- och återköpsförfarande. De som tilldelas dessa aktier och rätter är aktieägare. Enligt marknadsrapporten från Euroclear Sweden AB var knappt 1,3 miljoner män och närmare 830 000 kvinnor bland privata aktieägare i Sverige år 2020.¹⁵ Det innebär att drygt sex av tio aktieägare i Sverige är män. Män innehar emellertid en större andel av marknadsvärdet. Under 2021 stod män som ägare för ca 70 procent av marknadsvärdet för aktier i Sverige.¹⁶ Könsfördelningen bland de utländska ägarna på svensk marknadsplats, d.v.s. sådana personer som i de flesta fall är begränsat skattskyldiga i Sverige, är okänd. Det antas att könsfördelningen bland dessa ungefär motsvarar könsfördelningen bland de svenska aktieägarna. Detta innebär att av de begränsat skattskyldiga personer som i och med förslaget inte längre kan undgå beskattning vid inlösen- och återköpsförfarande, så är drygt sex av tio män. Förslaget kommer därmed att påverka män i större utsträckning än kvinnor. Detta kan bidra till mer ekonomisk jämställdhet mellan kvinnor och män.

5.6 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslagen innebär inga konflikter med EU:s primär- eller sekundärrätt.

5.7 Förslagets konsekvenser i övrigt

Skatteverket bedömer att förslaget inte får några andra konsekvenser av betydelse.

¹⁵ Euroclear (2020). Aktieägandet i Sverige 2020. Euroclear Sweden AB.

¹⁶ Statistiska Centralbyrån, 2021, <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/finansmarknad/aktieagarstatistik/aktieagarstatistik/pong/tabell-och-diagram/hushallens-agande-efter-alder-och-kon/> [hämtad 2021-12-10].

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

24 kap.

5 §

Av paragrafen framgår vilka bestämmelser i inkomstslaget kapital som ska tillämpas i inkomstslaget näringsverksamhet. Ändringen innebär att en ny fjärde strecksats införs som innebär att 42 kap. 17 a § ska tillämpas även i inkomstslaget näringsverksamhet. Det innebär att om juridiska personer tilldelas inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter eller andra liknande tillgångar som tilldelas på grund av ett aktieinnehav, så ska dessa tillgångar behandlas som utdelning.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.1 och 4.2.1.

42 kap.

17 a §

Paragrafen och rubriken ovanför paragrafen är ny och ska i vissa fall tillämpas vid inlösen, återköp och vid ett förfarande med inköpsrätter.

Av *första meningen* framgår att inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar som tilldelas på grund av ett aktieinnehav ska behandlas som utdelning vid tilldelningen. Inlösenaktier och inlösenrätter kan tilldelas vid ett inlösenförfarande och säljrätter kan tilldelas i ett återköpsförfarande. Inköpsrätter som tilldelas ger innehavaren rätt att till ett visst pris, vid ett visst tillfälle, köpa exempelvis aktier i ett annat bolag än det utdelande. Även andra tillgångar som liknar inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter ska behandlas som utdelning vid tilldelningen, om tillgångarna tilldelats på grund av ett aktieinnehav.

Inlösenrätter, säljrätter och inköpsrätter omfattas även om de inte avser aktier, dvs. även om dessa rätter innebär en rätt till annan egendom än just aktier (jfr 48 kap. 2 § andra stycket).

Bestämmelsen tillämpas endast om inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter eller andra liknande tillgångar tilldelas. Med tilldelning avses i detta sammanhang att inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar måste ha erhållits på grund av aktieinnehav i det bolag som har utfärdat dessa tillgångar. Det är alltså aktieägare som ska ha erhållit dessa tillgångar från bolaget för att de ska anses tilldelade. Om dessa tillgångar förvärvas på marknaden anses de inte tilldelade.

Tilldelade inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar ska värderas till marknadsvärdet enligt 61 kap. 2 §. Detta innebär att det är marknadsvärdet på dessa tillgångar som ska behandlas som utdelning.

Det är vid tilldelningen som inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra likande tillgångar ska behandlas som utdelning. När dessa tillgångar anses tilldelade beror på om den som tilldelas tillgångarna är en fysisk eller juridisk obegränsat eller begränsat skattskyldig person, se 14 kap. 2 § och 41 kap. 8 § när det gäller obegränsat skattskyldiga personer och 2 § första stycket kupongskattelagen (1970:624), förkortad KupL, när det gäller begränsat skattskyldiga personer.

Bestämmelsen ska tillämpas även vid tilldelning av inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra likande tillgångar där de underliggande aktierna utgör kvalificerade andelar i fåmansföretag. Beloppet som ska behandlas som

utdelning vid tilldelning utgör anskaffningsutgiften för dessa tillgångar, på samma sätt som när de underliggande aktierna inte utgör kvalificerade andelar. Eventuell vinst vid inlösen och återköp behandlas dock som utdelning enligt 57 kap. 2 § första stycket andra meningen. Detta skiljer sig från om de underliggande andelarna inte utgör kvalificerade andelar, då en eventuell vinst vid inlösen och återköp ska kapitalvinstbeskattas. Om inlösenaktier, inlösenrätter eller säljrätter inte tilldelas vid ett inlösen- eller återköpsförfarande av kvalificerade andelar i fåmansföretag ska endast bestämmelsen i 57 kap. 2 § första stycket andra meningen gälla.

Av *andra meningen* framgår att det med inlösenaktie inte avses sådan inlösenaktie som erhålls i utbyte mot inlösenrätt under ett inlösenförfarande. I ett inlösenförfarande med inlösenrätter kan inlösenrätter i vissa fall under en viss period ersättas av inlösenaktier. Dessa inlösenaktier omfattas alltså inte av denna paragraf.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.1, 4.1.3 och 4.2.1.

48 kap.

13 §

Ändringen i rubriken och paragrafens *första stycke* innebär att bestämmelsen inte längre ska tillämpas på inlösenrätter och säljrätter som avses i 2 § och som grundas på aktieinnehav i bolaget. Inlösenrätter och säljrätter som avses i 2 § och som grundas på aktieinnehav i bolaget är sådana inlösenrätter och säljrätter som tilldelas. Sådana inlösenrätter och säljrätter omfattas efter ändringen i stället av nya 13 a §.

13 a §

Paragrafen och rubriken ovanför paragrafen är ny. Av paragrafen framgår det att för sådana tillgångar som behandlas som utdelning vid tilldelningen enligt 42 kap. 17 a § är anskaffningsutgiften det belopp som ska tas upp som utdelning. Tillgångar som behandlas som utdelning enligt 42 kap. 17 a § är inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar. Detta innebär att aktieägaren vid avyttring av inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar endast beskattas för den värdeökning av dessa tillgångar som sker mellan tilldelning och avyttring. Vid utnyttjande av inlösenrätter och säljrätter innebär bestämmelsen att beloppet som ska tas upp som utdelning läggs till omkostnadsbeloppet på de inlösta eller återköpta aktierna. Aktieägaren beskattas då endast för skillnaden mellan vad som erhålls för de inlösta eller återköpta aktierna och det sammanlagda beloppet av anskaffningsutgiften på de ursprungliga aktierna och det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen.

När det gäller inlösenaktier så finns det ingen anskaffningsutgift på ursprungliga aktier att beakta, eftersom det till skillnad från inlösenrätter inte finns några ursprungliga aktier som ska lösas in. Vid utnyttjande av inlösenaktier innebär bestämmelsen därmed att omkostnadsbeloppet endast utgörs av det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen.

När det gäller utnyttjande av inköpsrätter ska beloppet som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen läggas till omkostnadsbeloppet på de förvärvade aktierna. När de förvärvade aktierna vid ett senare tillfälle avyttras kommer aktieägaren endast beskattas för skillnaden mellan vad som erhålls för aktierna och det sammanlagda beloppet av vad som erlagts för aktierna och det belopp som ska tas upp som utdelning vid tilldelningen.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.2 och 4.2.2

Ikraftträdandebestämmelser

I *första punkten* anges att ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

I *andra punkten* anges att bestämmelsen i den nya lydelsen tillämpas första gången på inlösenaktier, inlösenrätter, säljrätter, inköpsrätter och andra liknande tillgångar som tilldelas efter den 31 december 2022.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.3.

6.2 Förslaget till lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624)

2 §

I paragrafens *andra stycke* ändras *första* och *tredje punkten* så att det framgår att dessa bestämmelser endast tillämpas vid de inlösen- och återköpsförfaranden som anges i punkterna och där återbetalning respektive utbetalning görs utan att inlösenaktier, inlösenrätter eller säljrätter har tilldelats. Alltså ska återbetalning respektive utbetalning till aktieägarna vid inlösen- och återköpsförfaranden endast anses som utdelning enligt denna bestämmelse om inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter inte först tilldelats. Om inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter har tilldelats ska dessa aktier och rätter behandlas som utdelning vid tilldelningen och kupongskatt ska då tas ut enligt 1 § vid denna tidpunkt. Vid ett efterföljande utnyttjande av dessa aktier och rätter, dvs. när återbetalning och utbetalning lämnas till aktieägarna, ska dessa förfaranden hanteras som en avyttring. Någon kupongskatt ska då inte tas ut.

Det kan i sammanhanget noteras att det inte måste vara samma aktieägare som utnyttjar inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som också har tilldelats dem, för att kupongskatt inte ska tas ut vid utnyttjandet. En aktieägare som förvärvar inlösenaktier, inlösenrätter eller säljrätter på marknaden som tidigare tilldelats en annan aktieägare, kommer därmed inte att bli skyldig att betala kupongskatt när dessa aktier eller rätter väl utnyttjas.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.1.

27 §

Ändringen i *andra stycket andra strecksatsen* innebär att en rätt till återbetalning av kupongskatt vid återbetalning till aktieägare i samband med minskning av aktiekapitalet som genomförts med indragning av aktier, endast föreligger om återbetalningen till aktieägare görs utan att inlösenaktier eller inlösenrätter har tilldelats. Detta innebär att det endast är inlösen som innebär utdelning enligt 2 § andra stycket första strecksatsen som medför en rätt till återbetalning. Om inlösenaktier eller inlösenrätter tilldelats vid inlösen, medför det ingen rätt till återbetalning enligt denna strecksats.

Ändringen i *andra stycket tredje strecksatsen* innebär att en rätt till återbetalning av kupongskatt vid utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag, endast föreligger om utbetalningen till aktieägare görs utan att säljrätter har tilldelats. Detta innebär att det endast är återköp som innebär utdelning enligt 2 § andra stycket tredje strecksatsen som medför en rätt till återbetalning. Om säljrätt tilldelats vid återköp, medför det ingen rätt till återbetalning enligt denna strecksats.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.1.1.

Ikraftträdandebestämmelser

I *första punkten* anges att ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

I *andra punkten* anges att bestämmelsen i den nya lydelsen tillämpas första gången på inlösenaktier, inlösenrätter och säljrätter som tilldelas efter den 31 december 2022.

Förslaget behandlas i avsnitt 4.3.